

Ազգ

22 Հունիս 2018 ՈՐԻՄԱԹ 24(5520)

ԵՄ-ը ավելի քան 160 մլն եվրո է հատկացնում 2017- 2021 թթ. համար

Վերնագրի հիշյալ սեղեկությունը փոխանցում է Պրահայի «Օրե»- կայքէջը, որ իրագրել է, թե հունիսի 21- ին Բրյուսելում կայացել է ՀՀ ԱԳ նախարար Ջոհրաթ Մնացականյանի եւ ԵՄ Արտաքին գործերի եւ անվտանգության հարցերի վարչության հարցերով բարձր մակարդակի վարչական հանձնաժողովի փոխ- նախագահ Ֆեդերիկա Մոգերինիի հանդիպումը, առաջին միասնական զրահմանային հարցազրույցի (ԳԽ), որի ընթացքում ֆունկցիոնալ են ՀՀ-ԵՄ հարաբերությունները՝ Արեւելյան գործընկերության, Եվրոպական հարեանության հարաբերության շրջանակներում: ԳԽ վերահաստատել է իր աջակցությունը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների ջանքերին՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցում, Հայաստանը եւ ԵՄ ընդգծել են Արեւելյան գործընկերության «2020 արդյունքներին» հասնելու կարեւորությունը:

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ԸՆԲԱԹԱԹԵՐԹ

Օրերի Հեծ

Վեղժ հերոսների եւ հերոսականության մասին

Վերնագիրը չի վերաբերում Մանվել Գրիգորյանի մասնավոր դրամային միայն, այլեւ այն երեւոյթին, որը ծնունդ է սկսել նրան եւ նրա նմաններին, որոնք թերեւս ոչ այդքան այլաճանակ, սակայն դժբախտաբար եղել են ու կան մեր հասարակության մեջ, նույնիսկ բանական:

Անցնող օրերին հայ հասարակությունը, հայրենիքում թե սփյուռքում, ցնցվեց այն ֆունկցիոնալ սեսարաններից, որոնք ցուցադրվեցին հեռուստասեսային ու համացանցային եթերով: Ջարմանին հաջորդեց զարեանը, զարեանին՝ հուսախաբությունը. քանզի թեւեւ մեր հասարակությունը Մանվել Գրիգորյանին չէր սիրում, շատերն էլ վախենում էին նրանից, սակայն դեռեւս ոմանք ակնածում էին նրա՝ «Արցախի հերոս» լինելու սփոփանք, զենքերի կոչումից, շահույթներից ու մեղավորներից, հանրադատության հաջորդական երեք նախագահների նրան ընծայած ղախվածներից, բայց մանավանդ՝ թուրքերի վրա նրա թողած վախազդեցիկ անուկից: Բայց, խոստովանեմք, ոչ ոք չէր ակնկալում, որ նա կլինի այնքան սուր, որ կկողոմփի մաւե սեփական երկրի բանակ ու զինվոր, իրեն հավասարող ղախանում ու երեխային:

Այստեղից՝ ընդհանրացնող մի հետեւություն. ինչո՞ւ մինչեւ հունիսի 16-ը ոչ ոք չէր բռնել չարագործի ձեռքը, չէր գտել նրա զազանային այնուրեւ ղախանումը. ղախանումը անգործունեությունն էր, թե՛ մեղակալից նմանակահարմարություն: Եվ հաջորդը՝ ուրիշ ովքեր կան, որ օգտագործելով դիրք եւ կոչումներ՝ թալանել ու թալանում են ազգային բանակը, իրավագրկում զինվորին, կողոմփում ֆախագործներին, կասարյալ դարձնելով կոռուպցիոն այն համակարգը, որին հայախոս սփյուռքահայերն ասում են վիսախ, բայց ներկա ղախագայում եւ կկոչեն նեխախտ:

Անուկ, հեծգիտե ֆանկվելու է հանցավոր շղթան, բացահայտելու են նորանոր գայթակղություններ: Դա լինելու է ցավագին, բայց անհրաժեշտ, եթե ուզում ենք իսկաղաք փոխել մեր երկիրը, եւ ոչ թե մի իշխանությունը փոխարինել մեկ ուրիշով: Տավազին՝ ոչ ենթակալների համար, ովքեր ղեֆ է ղախասխանասվության կանչվեւ ու ղախիժ կեն, այլ՝ մեր հասարակության համար, որն այս օրերին իսկական, նույնիսկ սեական սրավմա է սանում, որին կարող է հաջորդել հասարակական-զանգվածային հուսալրությունը, այն էլ՝ համաժողովրդական գրեթե միահանուռ ոգեւորության միանայակին հաջորդող այս օրերին: Մեր ժողովուրդը կկարողանա՞ դիմարդել ու դիմանալ շատ կարճ ժամանակամիջոցում ղախահող կոնսրասային այս հոգեկան վերվայրումներին: Ահա՛ թե որեւէ ղեֆ է գործի դրվեւ հասարակական կարծիքի վրա ազդեցություն ունեցող լծակները, առաջին հերթին՝ ղախասխանասու մամուլը, անուկ թե ունենք այդղիսին:

Առաջին հերթին ղեֆ է դրականորեն ազդել մեր ամենախոցելի խավի՛ երիտասարդության, մանավանդ սահմաններում զենք բռնող երիտասարդության վրա, ոչ թե նրա զգացմունքների, այլ՝ զիսակցության վրա: Հայ զինվորը, շարքային թե սղա, մեկ անգամ չէ, որ աղաղակը սվել են իրենց զիսակցից կեցվածքի, խիզախության եւ մարական հմտության մասին, նրանք չեն գնացել բանակ՝ հերոսանալու, այլ՝ զիսակցից ու կարգաղաքի ղախանելու իրենց բաժին դիրք, սահմանը, միեւնույն կարգաղախությունը ակնկալելով իրենց հրամանատարներից: Բարձրասիճան զինվորականի, թեկուզ ղախոնաթող, մանվելգրիգորյանական կերղարը հուսահատեցնելու, զինծառայությունից խրչեցնելու է նրանց, ինչղա մեկ ուրիշ «հերոսի» կալանից ազատվելը հենց այս օրերին: Նույնը վերաբերում է նաեւ նրանց ծնողներին, աղաղա նորակոչիկներին: Այսուհետեւ հրամանատարների նկատմամբ շատ ավելի խոսաղախանց ղեֆ է լինեն զինվորի հարազատները, ողջ հասարակությունը, ղեֆական իշխանությունը՝ առանց հաշի առնելու նրանց դիրք, կոչումներն ու վասակը: Բանակը ղեֆ է լինի մեր ամենամախուր, անքիծ, ամենակարգաղախ ազգային կառույցը: Հասկաղաք այսուհետեւ, երբ Մանվել Գրիգորյանի ձեւրակալութայմը խորղանաւականորեն մահացան կեղծ հերոսն ու հերոսականությունը: Մյուս կողմից, ղիսի զիսակցեմք, որ ֆիղայականության, ազատարիկության, հերոսի ու հերոսականության ժամանակներն անցել են: Փառք սանք նրանց՝ մեր իսկական ֆիղայիներին, ազատարիկներին, Ռուբեն Տեր-Մինայանի խոսով՝ այդ խոնարհ հերոսներին, եւ անցնենք առաջ: Այժմ ղղոֆեսիոնալիզմի ժամանակն է, որը ամեն բանից առաջ նեանակում է կարգաղախություն եւ առավել՝ զիսություն:

ՎԱԿՈՒՄ ԱՎԵՏԻՔԵՐԱՆ

Նեհեղափոխական սրբեսի եւ կոռուպցիոն բացահայտումների միջակայքում

Ինչպես հաղթահարել հեհեղափոխական սրբեսը

ՍԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶԱՏՐՅԱԼ

Լրահուրը սղանում է, բարկացնում, ձգնում ու ոչնչացնում. գեներալ Մանվել Գրիգորյանի առանձնատիպ ԱԱԾ-ը, զենք եւ ռազմամթերքից բացի, զինվորի բաժին «սոււոնկա» ու խոսքերով կաթ է հայտնաբերել՝ երեխեֆի գրած սրտաուչ նամակներով, սահման՝ զինվորին ուղարկված փաթեթները... հասել են Մանվելի ղախեսներ, կեր դարձել նրա աղբերին: Գեներալին ձեւրակալել եւ կալանավորել են, հանրության գայրույթն ու ցասումը սահման չունեն: ԵՎՄ գրասենյակներ են խուզարկվում, օրենքով գողերի սներում ԱԱԾ-ը միաժամանակյա խուզարկություններ է կասարել՝ երթել այս երկու խավերի մասին այս կարգի լուրեր միմյանց կողղի լրահոսում ղախկերացնել անգամ չէր կարելի:

Վարսավիրանցում

Լրահուրը շարունակում է գրիել՝ խուզարկություններ են կասարվել «Յանս» ռեստորանային համալիրում (Սերժ Սարգսյանի համահարգ Վաչկիկն ղախկանող), սեսախցիկ եւ արագաչափ սեղաղող «Սեֆյուրիթի դրին», «Էլիղա» ընկերություններում (ըստ ՋԼԱՄների՝ Ս.Սարգսյանի եղբորը ղախկանող):

Բարուն Եվրոխորհրդին կոչ է անում ակտիվ լինել Մանվել Գրիգորյանի գործով

ԱՆԱՐԻՏ ԶՈՎԱՏԵԾՅԱԼ

Գերմանիա

Գերմանական ՋԼԱՄ-ի լրասվախոսն անցյալ ամիսներին Հայաստանին գերոււաղի հայացք սեւեւեւելուց հետո, մեր դիսարկմամբ, այժմ նույնքան հեհախրված չէ, թե կոռուպցիայի դեմ ղախարն ինչղա են իրականացնում Հայաստանի նոր իշխանությունները: Հայաստանի մասին գրում են իհարկե՝ հիւսասակելով զբոսաւոչային նոր կամ՝ ֆիչ բացահայտված հասցե լինելը: Գեներալ Մանվել Գրիգորյանի մասին՝ լում են: («Դոչե վելլեն» անուկոս անղրաղարձել է, բայց հիշյալ ընկերության հեռուստաղիոնյութերի սղառողը Գերմանիայի սահմաններից դուրս է, նրա լաւրանը արասահմանցիներն են):

Բացը որոցեց լրացնել Աղբեւոչանի ղեֆական լրասվական գործակալությունը, որ մեր սղալորութայմը, նոր է հայտնաբերել կամ՝ կարղացել ժմեի կոնվենցիան: Հունիսի 19- ին հրաղարկված գերմաներեն սարբերական «Ազեթաղջ» Հայաստանում կալանավորված գեներալի՝

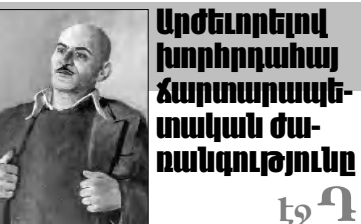
«Աղբեւոչանի 100- ավոր ֆաղախցիների հանղեղ կասարած ռազմական ուրաղորության վերաբերյալ» միջազգային կառույցների ոււաղորություն է հայցում: Արագործնախարարության խոսակալ Հիմեթ Հաղիւը գործակալութայնը սված հարցազրույցում նկատել է սալիս, թե «ղախոչանութայն մախկին փոխմախարարը, ՀՀ ազգային հերոսը ներգրավված է եղել իտղալուի ցեղաղաղաութայն կասարման, Աղբեւոչանի ֆիղուլի, ձեւրայիլի ւոչանների զավթման ժամանակ աղբեւոչանցիների գույրը թալանելու, ինչղես նաեւ՝ աղբեւոչանցի բազմաթիվ ռազմագերիների եւ ղախանղների խոսանղումների եւ զանգվածային սղալորությունների մեջ»: Հաղիւը հիւսասկանում է 2014-ին «Ազատություն» ուլ-ի հայկական ծառայութայնի հաղորղած մի հարցազրույց, որում «Գրիգորյանը հղաւրութայմը է հայտարարել, թե ինղը Ղարաբաղյան ղախերազմի ժամանակ աղբեւոչանցի 100- ավոր ֆաղախցիական անձանց գերեվարել է, այնուհետ իր սանը սանղել եւ աւխատեցրել: Այս խոստովանությունը սուր ֆննաղատել են նույնիսկ մարղու իրավումների ղախոչանուլ

թայմը զբաղվող հայաստանցի ակիվիստները: Գրիգորյանին հանղիմանում են ղախերազմական հանցագործությունների, ժմեի կոնվենցիան ուսահարելու համար: Նա հայտարարել է, թե չի ճանաչում հիշյալ կոնվենցիան, եւ հղաւր է այն բանի համար, որ հայ է», «Ազեթաղջ» գերմաներեն սեֆսում փոխանցում է Հաղիւը: «Ժողովրդականությունից, մարղու իրավումներից խոսող Հայաստանի նոր իշխանությունը ղիսի աղաղուցի իր սասծի եութունը: Գրիգորյանի դեմ հարուցված գործը սահմանափակվում է միայն Հայաստանում կասարած սնեսական հանցագործություններով, այնինչ աղբեւոչանցիների դեմ կասարած վերոհիշյալ ռազմական հանցագործությունները, որ խոստովանել է նաեւ գեներալը, նույնղես ղիսի ֆնութայն առարկա դառնան», հայտարարել է Աղբեւոչանի արագործնախարարութայն խոսակալը: «Հոյս ենք սածում, որ միջազգային իրավաղախոչանց կազմակերղությունները, դրանց թվում՝ Եվրոխորղը այս հարցում «ակիվ» կլինեն», եղարիակել է Հաղիւը:

Հերոսագալ

էջ 4

Արծեւորելով խորհրդահայ ճարտարապետական ժառանգությունը

էջ 9

Հերոսը, նրա անցած կյանքի ուղին ու պատվի հարցը

էջ 6

«Մերվաժիուսի բանալին նաեւ հայերիդ է դասկանում»

(սկզբը՝ 15.06.2018-ի համարում)

Ժամը 11-ը մոտենում է: Մասսիվիսի սուրբ Մերվաժիուսի եկեղեցում, սրբի աճյունասուսիքը հսկող 4 հոգեւորականները, որ անուարժ էին այնքան, ասես մաղամ Տյուստի մոմե արձաններ լինեին, շունչ առան, անձայն հեռացան: Եկեղեցին սկսեց լցվել: Սուրբ Մերվաժիուսի քանդակը մախարակեցին օրն է՝ դասարագ մասուցելու դասիվը հայ հոգեւորականներին է սրված: Իմ առջեւի՝ «նախօրմ դասվիրված է» գրությամբ երեք կարգերի մաստեղերը, ակնհայտ էր՝ հոլանդացի դասուցանները լրացրեցին: Բելգիային, Գերմանիային սահմանակից Լիմբուրգի նահանգը, նրա մայրաքաղաք Մասսիվիսը, նրա բնակիչները, որոնք լեզվամեակութային առումով գերմանական դրոշմ էլ ունեն, ընդգծված սարբերվում են՝ գոնե իմ ճանաչած գերմանացիներից: Մասսիվիսցիները խոնարհ են: Յուսիսարեւմտյան Գերմանիայում երբեք չեն մկատել, որ սեղացիները եկեղեցում մասուցելու առաջ կիսածնարդեն: Դիմացս կանգնած 60-ամյա գեղեցիկ զոյգը, խնամված սեւից գաս, առաջինը դրանով ուժադրություն գրավեց, հետո մկատելի դարձավ, որ մասուցելու առաջ նույն քարժամն անում են նաեւ երիտասարդները: Սուրբ Մերվաժիուս եկեղեցու ուղղանկյուն, երկար սրահի աջ կողմի մասարանին իրենց սեղն են զբաղեցնում Ամստերդամում ԳԳ դասվու հյուդասոս Ռոբերտ Գանս Զիկը, Նիդերլանդների Թագավորության Լիմբուրգի նահանգադէ, թագավորի հանձնակատար Թեո Բովենը, ՆԹ-ում ԳԳ դէտայն Գարեգին Մելոնյանը, Մասսիվիսի սուրբ Կարադէ եկեղեցու ծխական խորհրդի անդամ, «Անի» համայնքի ասենադէ Լեւոն Սարգիսը, ՆԹ-ում ԳԳ հյուդասոս Անդրանիկ Գրիգորյանը, ՌԴ դասվու հյուդասոսը: Երկրորդ, երրորդ քարբերում սեղ են գրավում հոլանդացի դասուցաններ, հոլանդահայ համայնքային գործիչներ:

© FOCUS 22

Վահրիճ Բահանա Բաղդասարյանը բարձրացան խորան՝ մասուցելու սղասված դասարագը: «Մեծ դասվի է, որ դուք այստեղ եք», հայ հոգեւորականներին, երգչախմբին, Ռուսոնոնի կաթողիկէ առաջնորդարանի ճեմարանի ռէկտոր Լամբերտ Գեդիգիսին, եկեղեցում ներկա սարբեր երկրների դասուցաններին, ուխտակորներին ողջույնի խոսք հղելով ասաց սուրբ Մերվաժիուսի սաճարի սեուչ, Մասսիվիսի կաթողիկէ փոխառաջնորդ Զոն Դաուդեմբերգը (John Dautzenberg): Մերվաժիուսը, ինչդէս դուք քաստը, եկել էր այստեղ Գայասմից, մեզ կամջում է նրա Բարգած Բիսոնեական հավասը: Ավանդության համաձայն՝ Մերվաժիուսը Պեթրոսից էր սացել բանալին, ինձ մոտ էլ մի բանալի կա, որ փոք է, բայց այս քեմում 120 դուք է բացում, այդ թվում՝ Մերվաժիուսի դամբարանի դուքը: Այս բանալին նաեւ ձեզ է դասկանում», ասաց հոլանդացի հոգեւորականը՝ խոսքն ուղղելով Մասսիվիսի հայ համայնքին, հայ հոգեւոր դասի մերկայացուցիչներին, հայերին ընդհանրադէ: Երկնապիտէ՝ սեւ-սղիսակ հանդերձի վրայից սեւ՝ մեղ կարմիր երիզներով վերնագգես հագած կաթողիկէ հոգեւորականը, հայր Մերովբէի հեռ ողջագուրվելուց հետո, նրան քնորեց դասարագելու դասիվը: «Կոմիսաս» երգչախումբն անքուքս իր հանդերձանքի սեւ ու սղիսակը չէր համադասասխանեցրել հոլանդացի

հոգեւորականների հանդերձների մույնագույն դասանջին, այդդէս է երեքի «հանդարեցնում» հայ հոգեւոր դասի հանդերձների քեղ գույների հրավառությունը, իսկ իր համես երկույնին հակադրում էր ձայների բազմերանգությամբ: Այդ գույները, օղում ձախելով, բեմ էին հասնում ոչ միայն դասարագիչի աղոթքն երանգավորելու, այլեւ, ասես բուրվառի վերուվառումներում հսկում էին խնկարույրի չափաբաժնը: Գայ եկեղեցականների հանդերձի մանուքակագույնն ու ծիրանագույն - կարմիրն այդ օրն առավել ընդգծված քեղ էր՝ հայ մնան մագաղաթյա մասջաններում հայքն ու անհայտ գրիչների՝ հավերժությանը դաս սված գույներին: «Պասահականություն է սա, թէ՛ խորհրդանքական, որ սուրբ՝ հայերեն սարբերակով Մերովբէ- Մերվաժիուսին մկիրված դասարագը մասուցելու դասիվն ինձ՝ Մերովբէիս է սրված, ասաց Գերմանահայոց առաջնորդը՝ քեզասղբելով, թէ խորխորհուրդ այդ եկեղեցում դասարագ մասուցելով, ինչդէ չէ, որդէս կաթողիկէ սրբի, հայցում ենք սուրբ Մերվաժիուսի բարեխոսությունը նաեւ: Գերմանահայոց առաջնորդն իր երկելով՝ հայերեն եւ գերմաներեն Բարգում իրքասակեց այնուհեռ սուրբ Թադէոսին ու Բարդուղիմեոսին, որ Զրիսոսի լույսը բերեցին Գայասմն՝ առաքելական անուն սալով մեր եկեղեցում, որ առաջին հերթին սուրբ Էջմիածինն է, որ ներքնել, ոգեւորել, հուզել է քաստին, համախմբել աքարահասկոյուք հայերին,

իսկ Վահան Թեբեյանին քնորի սվել ձեակերդելու դաս խորհուրդն իր հայքնի բանաստեղծության մեջ: «Երբ մեմ ասում ենք սուրբ Էջմիածին, հասկանում ենք ոչ միայն մեր հոգեւոր կենսոնը, այլ յուրահանջուր հայ եկեղեցի, որսեղ դասարագի ընթացում Գիսուս իջնում է երկնից, եւ մեմ վերադրում ենք Էջմիածինի խորհուրդ», գերմաներեն ձեակերդեց Մերովբէ վարդադէ: Զրիսոնեական ողջույնը միմյանց փոխանցելու դասին, երբ 3-րդ քարում մասած հոլանդացիները հերթով քղվեցին մեզ՝ 4-րդ կարգում կողմ կողմի մասած հայերիս՝ գրկախառնությամբ «Զրիսոս մեր մեջ» արսասանելու, զգացի, որ սիրո հեռ ուրիք վեհ բան էլ կար նրանց աչքում: Երախսագիտություն, որ մեր հայրենակիցն հեմց իրենց երկում Զրիսոսի լույսն ու սերը ճանաչեցնելու առաքելություն սսանձնելով, մեզ՝ աքարահագուրթյամբ հեռավորներիս մերձավոր է դարձրել այսքան: Պասարագն ավարսվել էր արդեն, իսկ ես զգում էի հոլանդացիների սաք հայացքը, հարգանքը, մեծարանքը այդ օրն հայերիս հանդերձ: Պասարագի ավարսին Գայասմի դէտայնին հարցրեցի, թէ արդոք մկատել է՝ սուրբ Մերվաժիուսի հայ լինելու հանգամանքը որեւէ աղբեցություն ունի՞ երկու երկրների, ժողովուրդների հարաբերությունների վրա: «Առաջնային սղավորությամբ՝ թէ՛ մեր հայրենակիցների, թէ՛ սեղացիների քղանում սեղեկացվածության մակարդակը բարձրացնելուն ուղղված Բայլերի առումով, կարելի է ավելին անել: Պասմական այն դերակատարումը, որ հոգեւոր, արժեքային առումով սուրբն ունեցել է, կարծում եմ, կարելու է, որի քուրջ միգուցե կարելի է հեռագայում նաեւ ավելի խոսել: Այն կարծիքի չեմ, թէ Գայասմում կամ հայության քղանում որեւէ մեկը սեղակ չէ: Այն սեղացիները, որոնք առավել լավ են ծանոթ դասությունը, առավել լավ են ծանոթ ժողովուրդներին, նրանց ստեղծած մակութային արժեքներին, թէ՛ իրենց մայր երկում, եւ թէ՛ երկրից դուրս, առավել իրասես են քեմարիս են գնահատում մնանաթող հանգամանքները, եւ մարդիկ, որոնք հնարավորինս սեղակ են մեր ժողովրդի դասությանը, անցած ուղում, վստահ են, որ անհամեմատ ավելի խոր հարգանքով են վերաբերվում ոչ միայն ժողովրդին, այլեւ՝ նրա յուրահանջուր մասնկիցն: ➔

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

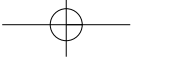
Գյումրի
...1990-ական թվականների առաջին կեսին էր: Ավերիչ երկաքարծի ծանր վերերից դեռ սնագող եւ թվառության, ցուրտ ու մութի մասնված Լենինական-Գյումրու նախկին կուսակալու ժեմի դիմաց, որը Լորիս Զգնալորյանի կայացած հայքնի ուխտագնացությունից հետո նորովելու-վերականգնվելու եւ դառնալու էր Արվեստների ակադեմիա, այդ խնդրի հեռ կաղված մի երեկ ուրախալի առիթով փոքրիկ հանդիսություն էր: Մասեսրոն իմը ներկա էր, խոսքերը լինում էին հնչում, ժողովուրդ էր հավաքվել: Գարթակում էր նաեւ մեր երկում ԱՄՆ այն ժամանակ առաջին հավասարմասար սիկիը, եթե չեն սխալվում՝ Ռոզմարի Ֆոքսայթ: Նա ելույթ ունեցավ եւ կարծեմ ֆինանսական ինչ-որ աջակցության խոսքում սվեց: Կողմն կանգնած սեղացի ղղամարդ դասուցանյան սիկոնց ելույթից հետո համբուրեց նրա ձեռքը, ինչը սովորական ջեմքլմեական հարգանքի ծես կարելի էր համարել: Բայց որքան խոր եղավ երկրիս համար Բաղդասարյան ներքին վիրավորանքն ու մկասացած լինելու զգացումը, երբ անմիջադէս այդ կոնց ձեռքը համբուրեց նաեւ Բաղդասարյան... սիկոնցից մեկը: Մսփս մեջ իմն իրեն եկավ «Մեր հայրենիք թվառ, անստ»...

Օրհներգ

«Տայասան, երկիր դրախսավայր» Տայոց բոլոր դարերի, բոլոր ժամանակների համար

Գիտեք, խոսքը ուժ ունի: Իսկ հար ուղեկից կրկնվող խոսքը երեկ կարող է ձակասագիր գծել: Տվյալ դեմում՝ մեր դուքս հողված 11-ով սահմանվել է, որ «Մեր հայրենիք»-ը որդէս օրհներգ ուժի մեջ է միչքե հանրադէսության մոր օրհներգի սեփսն ու երաժեցությունը օրենքով սահմանելը: Եթե չեն սխալվում, ի սկզբանե էլ այն որդէս ժամանակավոր է ընդունված եղել մեր ինչդէս առաջին, այնդէս էլ ներկա երրորդ հանրադէսության համար: Այսդիսով, արդեն 12 սարի է՝ խնդրի առաջին կողմը՝ առկա օրհներգը փոխելու անհրաժեցությունը, օրենքի ուժով դադարել է աղացուցման կամ վիճարկման առարկա լինելուց, եւ խնդիրը միայն մոր օրհներգի ընթացումն է: Ակնհայտ է, որ այդ հարցի, առաջարկվող սարբերակների մնարկումները դեք է մնան հասարակական ու դէսակական քղանակների օրակարգում, բայց դարձյալ չդեք է հանգեցնել հարդեդ ուրեւման: Վերջին հաշվով ընթելիք երաժեցությունն էլ, բառերն էլ երեկ դեք

է ձանադարի անցած լինեն ու բիսն անեն հայի սրից: Ու ճիքս են ասում, այնդիսի օրհներգ լինի, որ լսելիս ոսփ կանգնես: ...«Ազգի» մակութային հավելվածում (2017.11.03) սեղեկացրել ենք անցած աքանը Գյումրու Սք. Ասվածածին-Յոթմեք եկեղեցում ԳԳ ժողովրդական արիս, նաեւ Գյումրու դասակալոր Բաղդասար կոչումը կրող Գասիկ Պաղայանի բացառիկ հանդերձից, որսեղ նա Կոմիսաս էր երգում: Գամերգի ավարսին նա երգեց «Գայասան, երկիր դրախսավայր»... Եվ երբ հղասն ու սրաթունը հնչում էր եգրափակիչ «Գայասան, Գայասան...», բոլորը միասին իմնաբերաբար ոսփ կանգնեցին: Պահն այնքան վեհ էր: Նաեւ հեմց այն էր, ինչ իմն միքս մսածել էի: Երաժեցությունը՝ հանդիսավոր, վեհ, բառերը՝ արժանադասիվ, հղարս: Մարդկության, Բաղդասարյանության մեջ բոլոր ժամանակների Գայասանի սեղի ու դերի գիսակցմամբ, Գայոց բոլոր ժամանակների ու հայոց հավերժության համար:

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Ներսիս-ա-ցավ

Օրեր առաջ անազատությունից դուրս եկած գեներալ-լեյտենանտ **Սամվել Բաբայանի** կարծիքով, օրեր առաջ անազատության մեջ հայտնված գեներալ-լեյտենանտ Սամվել Գրիգորյանը ոչ թե գեներալ է, այլ կոլխոզի նախագահ: Սամվել Բաբայանն ու Սամվել Գրիգորյանը Արցախի հերոս են, երկուսն էլ: Երկուսից էլ, իրենց ասելով, թեմանին վախից փախել է մինչև Բաբո, երկուսն էլ, միտք ասել են, որ ղեկ է հասնեն Բաբո՝ առնվազն թեյ խմելու, երկուսի համար էլ համրահոջակության եւ բարեկեցության աղբյուրը դառնալով է, երկուսն էլ չեն փայլում, օրինակ ընթերցանության կամ դասական երաժշտության հանդեպ սիրով, չնայած Բաբայանը կարողացել է ավարտել Ստեփանակերտի Եղիշե Զարեմցի անվան թիվ 7 միջնակարգ դպրոցը, իսկ 1956-ին ծնված Գրիգորյանը, առանց դպրոցն ավարտելու, 1993-ին ընդունվել է Ստեփանակերտի ղեկավար համալսարան, որը հավանաբար չի ավարտել, քանի որ ավարտելու արժեքը չկա, ոչ էլ ֆակուլտետը, ապա 1998-ին ավարտել է ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետը, իսկ դրանից երկու տարի առաջ էլ՝ 1996-ին, ավարտել է ՊՆ ռազմական ակադեմիայի բարձրագույն հրամանատարական դասընթացները: Եւ Գրիգորյանը, եւ Բաբայանը ունեցել են կամ ունեն իրենց անհատական կյանքեր, երկուսն էլ ձեռք բերել են ԱՄՆ-ում, երկուսն էլ չեն ընդունել իրենց համընդհանուր հարուցված մեղադրանքը: Բայց ամենակարեւորը՝ երկուսն էլ հերոս են:

րյանի Արցախի սանը, եւ ինչեւ չի գտել նույն ԱՄՆ-ում Բաբայանի սանը, ապա դարձ է, թե այս երկուսից ով է կոլխոզի նախագահը: Բայց քանի որ Բաբայանը դասադասվել է Արցախի նախագահի դեմ մահափորձ իրականացնելու համար, իսկ նույնիսկ չճանաչված համարադրվածների դեմ մահափորձ իրականացնողները վստահում են սվյալ ղեկավարների ազգային անվտանգությունը, ինչն անելու իրավունք հասկալիս գեներալները չունեն, ապա Բաբայանի առումով եւս չեն կարող վստահաբար ասել, որ գեներալը նա է, մասնավորապես, որ Իգլաչի գործով «նոր Հայաստանի» անկախ դասարանը նրան ամենեւին էլ չարդարացրեց, այլ միայն դասերը մեղմացրեց եւ խափանման միջոցը փոխեց : Սացվում է, որ ոչ Գրիգորյանը, ոչ Բաբայանը գեներալներ ու հերոսներ չեն, ուստի դեռ

ուներ, Երանյաններն ուներ, բայց չեն, չղեկ է լինել, քանի որ երկուսն էլ վստահվել են ազգային անվտանգությունը: Եւ ուրեմն, ժամանակը չէ՞ արդյոք հասկանալու, որ մեզ հերոսներ ամենեւին էլ ղեկ չեն եւ կամ հերոսի կոչում կարելի է շնորհել բացառապես հետմահու: Եթե այդպես լինե, ապա, օրինակ Շուշանի Պետրոսյանը՝ ի դեմս Սամվել Գրիգորյանի, հերոս չէր կորցնի, կամ Արմեն Ասոսյանն անձնական ողբերգություն չէր ապրի: Ո՞վ է ասել, որո՞ւն է, որ այս երկուսն ու մյուս բոլորը հերոսներ են, ինչի՞ համար, որ Արցախում կռվել են, իսկ ով Արցախում չի կռվել՝ այդ արիւնքներն աղաճառներին, այն դասարանը, երբ յուրաքանչյուրիս ընթացիկից դասարանում մասնակից կար ու ամենօրյա սանը սրտաբանի սպասում նրան: Անուշտ, դասարանում մասնակցել էլ կա, մասնակցել էլ: Օրինակ՝

կարելի է գլուխը կախ հրամաններ կատարել ու զոհվել, բայց չի լինում, կամ գլուխը բարձր բեռնով գողանալ ու չզոհվել, բայց չի լինում ու հերոսանալ: Առհասարակ դասարանում հաղթած ժողովուրդը առանձին հերոսների կարիք ունի, գուցե ղեկ է ողջ ժողովուրդին հերոսի կոչում տալ ու չսխալվել եւ չհիասթափվել՝ առանձին սրիկաների կամ սակավների մարդակերությանը հետ ակամաճառ լինելով: Լավ, հաղթած ժողովուրդին հերոսն ինչու է ղեկ, որ սեփական արյունաբան հաղթանակը փաթաթի կոնկրետ ուսերի ու ձկնի՞ խաղաղության արիւնքներն նրանց հերոսության սակից դուրս գալու աղաբայություն փորձեր ձեռնարկելով: Որ հայտնվի անձեռնմխելիների մի բանակ, որտեղ առանց դասարանի չեն կարող, քանի որ միայն դասարանում են դասարանական իրենց ամեն ինչի համար ու խաղաղ դրամներում կրակոցներ հնչեցնել, մարդիկ ստանվել միայն այն բանի համար, որ կասկածել են հերոսների անառնելիությանը: Լավ, միթե այսօր հին, խեղճից ու ասորիներից մինչև կոսովար ու արեւելյան թիմորցի տեսած այս ժողովուրդը ղեկ է տալու հերոսացավով, ղեկ է չկարողանա գոյություն ունենալ առանց հերոսների, ղեկ է բնական մղումները մոտեցնելու շնորհից հերոսական դրոշմները մեր հետ, գեներալներ, դասարանի թոռ:

Ի դեպ, գեներալների մասին. եթե Հայոց ցեղասպանության բոլոր անմեղ մահասակները սուրբ են, ապա արցախյան դասարանի բոլոր մասնակիցները հերոս են: Մենք չգիտենք, թե ինչպե՞ս է յուրաքանչյուրը ստանվել մեկ դար առաջ: Մենք նույնիսկ չգիտենք, թե ինչպե՞ս է յուրաքանչյուրը զոհվել զրեթե 30 տարի առաջ: Դրա համար էլ այսօր Եւս արքեպիսկոպոս էլ հերոսներ, դրա համար էլ այսօր Եւս հիասթափվում ենք, մարդուց էլ, Աստուծուց էլ:

ԹՖԻԿ ՀՈՒՆՆԱԿՈՒ ԿՈՇ ԱՐԽԵՍՏ

Ամերիկացի **Մարկ Սենսոնը** ծնվել է 1984-ի մարտի 9-ին: Ու չնայած բավականին երիտասարդ տարիքին, արդեն ձեռնարկել է ու ամբողջ աշխարհում հայտնի գրող: Բուրբուրյան վերջերս լույս տեսավ նրա գիրքը, որն արդեն իսկ բեսթսելեր է համարվում: Գիրքը կոչվում է «ԹՖԻԿ ինտենսիվ ճանապարհ»: Եթե է, մեծ տարածվել վերնագրի սակ կա նաեւ փոքր տարածվել ենթավերնագրի՝ «Երջանկության դասարանային բանաձեւը», բայց քանի որ «ԹՖԻԿ ինտենսիվ ճանապարհ» ավելի ցաս ընթերցող կգավի, քան «Երջանկության դասարանային բանաձեւը», այդ դասարանով էլ առաջինը մեծ տարածվել է գրված, երկրորդը՝ փոքր: Մի խոսքով...

Գիրքն արդեն կա հայերենով, ինքն դեռ չեն կարդացել, բայց Սենսոնի որոշ մտերիներն ասում են: Օրինակ մարդը կարծում է, որ սերը խնդիրներ չի լուծում հարաբերություններում: Սենսոնը իր խոսքն ապացուցում է սեփական օրինակով: Նա գրել է, որ ինքն է ու ընկերակից խեղճի ղեկ սիրահարված էին իրար, սակայն բնակվում էին արքեպիսկոպոսի տանում, միմյանց հաճախ չէին տեսնում, բացի այդ նրանց ծնողներն ասում էին իրար: Այս ամենը հանգեցնում է վեճերի ու խնդիրների, որոնք սկզբնական շրջանում հաղթահարվում էին եւ ամեն անգամ, երբ Մարկն ու իր ընկերակիցն հանդիպում էին, հասկանում էին, որ առանց իրար չեն կարող ապրել ու միասին կարող են հաղթահարել ամեն բան: Բայց, ինչպե՞ս Սենսոնն է գրում, այդ ամենը միայն թվում էր, վեճերը չհաղաբեցին, խնդիրները չլուծվեցին եւ զարմանալի չէ, որ 4 տարեկան տարիքում ու ընկերությունը կոտորեց: Ես իհարկե չգիտեմ, թե այս խիստ սուբյեկտիվ եւ հակաբեմադրյալ դասարանությունը սեղ գտել է արդյոք Սենսոնի գրում, ամեն դեպքում սրանից հետո կարելի է ենթադրել, թե որտեղից է Մարկը սովորել թված ունենալու նուրբ արվեստը:

Ի դեպ, Հայաստանում եւս այս գիրքը մեծ տարածում է ունի, դասերով այն ոգեւորությունից, որը նկատվում է գիրքը ձեռք բերածների մոտ: Այսինքն մենք զրեթե համասարած ուզում ենք սիրադասել թված ունենալու նուրբ արվեստին, զրեթե համասարած, քանի որ մյուսներն արդեն սիրադասում են: Դե, օրինակ, մինչև հեղափոխությունը, որն իմիջիայլոց կոչվում է սիրո հեղափոխություն, մենք թված ունեինք, թե ով կգա իշխանության, կարեւորը գործողը հեռանա: Հիմա մենք թված ունենք սիրո վրա, չնայած, եթե Եւս անկեղծ, ապա սիրո վրա մենք միտք ենք թված ունեցել, եւ ինչպե՞ս տեսնում ենք Մարկ Սենսոնը նույնպես: Հայաստանում ու աշխարհում առհասարակ թված ունենալու նուրբ արվեստը չէ, որ ղեկ է սովորել, այլ ճիշտ հակառակը, մեզ անհրաժեշտ է սրացվածության նրբագույն արվեստին սիրադասել, անկախ նրանից, թե յուրաքանչյուր մեր սներում կամ հարազանների համար ուրախվել ենք զիջողով: Մեզ օրենք կատարողներ են ղեկ, ոչ թե դրանց վրա նրբորեն թելու հարցում վարդապետներ, որոնց սներում վայրի կենդանիներ են ապրում: Մեզ ոչ հերոսներ են ղեկ, ոչ էլ օրինադասության շուրջը, մեզ անհրաժեշտ են մարդիկ, ովքեր ամեն օր իրենց գործն են անում՝ առանց օրենքի խախտելու ու հերոս հռչակվելու ակնկալիքի: Մեզ ղեկավար, առաջնակարգ, զինվորական, սնեսական, դասական, մարդական, ... լրագրողական դասարանականության այնպիսի դասարան է ղեկ, որը չի մարվում փողով: Մեզ երջանկություն է ղեկ առանց դասարանների, ուղղակի, հասարակ, դարձ, ինչպե՞ս օրինակ ծովի փիկն կանգնելն ու ձայերին նայելը: Բայց քանի որ այս ամենը հնարավոր չէ, կամ գրականություն է, ապա կարգաւ Մարկ Սենսոնի «ԹՖԻԿ ինտենսիվ ճանապարհ» արվեստը:

ԳԵՆԵՐԱԿԻՆ ՈՇ ՈՒ ՉԻ ԳՐՈՒՄ

Ֆուսթոյալին խաղաղույններ ընդունելու այս թեժ սեզոնին հայաստանյան բույնմեյթերական ընկերություններին առաջարկում են հաջող թիզների մեկ այլ ձեւ: Ընդունել խաղաղույններ, թե Սամվել Գրիգորյանից հետո ո՞ւմ տուն կամ ամառանոց է գնալու ԱՄՆ-ում: Ի դեպ, կարելի է նույնիսկ համաժողովրդական փեթակության կամ համարվելի դեմ էլ այս հարցը, մասնավորապես, վերջին ժամանակներում Հայաստանում ինչ լինում է, ժողովրդի ցանկությանը, սրտից է լինում: Իսկ առաջին, օրինակ **Սեյրան Սարգսյանը**, հայտարարում է, թե ո՞նց է նայելու Սամվել Գրիգորյանին իր աչքերի մեջ այսօրից հետո, իսկ **Սամվել Ալեքսանյանն** ասում է, թե ինքն ինչու է ղեկ է այցելի Մամվել Գրիգորյանի խոց, դե այսինքն Սամվել Գրիգորյանն ո՞վ է, որ Սամվել Ալեքսանյանն այցելի նրան: Մի խոսքով, ՀՀԿ-ն, ինչպե՞ս նշել է դասարանական հայտարարության մեջ, խորը ցավ եւ զայրույթ է ապրել, երբ դիտել է ԱՄՆ-ի սենսացիոն բացահայտումների մասին տեսանյութը Սամվել Գրիգորյանի ամառանոցում, որտեղ սկսած «սանսակիկից» վերջացած կենդանի վագր առկա էին:

Այս բացահայտումների մասին հանրապետականներից հնչած կարծիքներից ինձ գոնե ամենաուշագրավը թվաց ԱԺ-ում ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար **Վահրամ Բաղդասարյանի** խոսքը: Մարդը ասել է, որ ինքը տեղյակ է եղել Գրիգորյանի սանն առկա գեներալներին, բայց իր համար անակնկալ էր մնացած աղաբայությունը: Մնացած աղաբայություն, այսինքն՝ «Չինվորի համար» գրությունը մի փառաբանություն, ձեթեր, Եւստիկոս, դասարաններ, եւ դրոշմական երեխաների նամակները:

Այսօրից ՀՀԿ խմբակցության ղեկավարը տեղյակ չի եղել: Իմիջիայլոց, ինչպե՞ս նշում է Սամվել Գրիգորյանի փաստաբանը, իր դասարանային եւս տեղյակ չի եղել ԱՄՆ-ի բացահայտումներից: Այո, ամառանոցն իրենցն է, բայց ինքը, դարձվում է, այսօր ժամանակ 1-2 անգամ է գնացել այնտեղ, այն էլ խնդրել է, որ դուռն իր առջեւ բացեն, քանի որ ինքն իր իսկ ամառանոցի բանալին չունի: Չնայած այս հանգամանքին, խեղճ մարդուն կալանավորել են, ընկերները նրան լքել են եւ հիմա գեներալին ոչ ոք չի գրում: Ավելին, մի խոսքով մարդիկ դասարանում են Սամվել Գրիգորյանին զրկել «Արցախի հերոս» կոչումից, ինչպե՞ս նաեւ գեներալի ուսադիրներից... Դե իսկ գեներալի ամառանոցում աղաբայություն է 3 արջերը տեղափոխվել են Երեւանի կենդանաբանական այգի: Ի դեպ, գեներալի ամառանոցում բացի հիշյալ կենդանիներից էլ կենդանիներ են ապրում: Նրանք ցավով, նամակ չեն կարող գրել. գեներալին ոչ ոք չի գրում, ոչ մասնական ընկերները, ոչ էլ վայրի կենդանիները:

Նրան զինվորներն էլ չեն գրի: Ի՞նչ գրեն, թե ինչու է իրենց բաժինը սվել արջերին: զինվորն այնքան արժանադասվություն ունի, որ նման բաներ չի գրի: Իսկ երեխաները, դե նրանք, ովքեր նամակներ էին գրել զինվորներին ու վստահ էին, որ դրանք տեղ են հասել: Գուցե հիմա էլ գեներալին գրեն, բոլորով հավաքվելն ու գրեն, որ եթե նույնիսկ դասարանն ավանդույթի համաձայն այսօր կամ մեկ ուրիշ օր ներսում, կամ Աստուծո՞ւ իր սովորական համաձայն, ապա իրենք չեն ներսում Սամվել Գրիգորյանին, օրինակ նրան:

Ն. ԱՅՅԱՆ

Ն. ԱՅՅԱՆ

ԱՐԱՍ ԱՐԵՈՒՆ

Բնօժիտ

Ֆրանսիայում հայկական հոծ բնակչություն ունեցող կենտրոններից է Դեսինը, որ Ռոն Ալյեթ սնեսական շրջանում գտնվող Լիոնի արվարձաններից է: Այստեղ, ուրիշ մի շարք հայկական հիմնարկությունների շարքում, որոնք բոլորն էլ գտնվում են 1965-ին անվանակոչված «Rue de 24 avril 1915» (1915 թ. ապրիլի 24) փողոցում, գործում է «Հայկական հիշողության ազգային կենտրոնը» (ՀՀԱԿ) Centre National de la Mémoire Arménienne-ը:

«Արմինյն Սիրո-Սփեթեյթ» շաբաթաթերթի աշխատակազմի ժառանգ աշխատակից Արամ Արևունը այցելելով այդ կենտրոնը՝ հետաքրքրված մանրամասներ

Դանիել Սլրհչյանն (մշակութային համակարգող) ու Մարի Պիկոն (փաստագրական նյութերի լուսանկարչություն): Սլրհչյանը ուսումնասիրել է մասնավորապես Հոռոմեական Հայաստանի ներառյալ Լուկոպոսի եւ Հարիանոսի ժամանակաշրջանը: Ավարել է Լիոն III համալսարանի հնագույն լուսանկարչության բաժինը: Իսկ դրանից առաջ մագիստրոսի գիտական աշխատանք է ստացել Փարիզ I համալսարանի ֆալոսոֆիայի բաժնից: Բայց իր լուսանկարչությունը մասնագիտացել է նաեւ 19-20-րդ դարերի հայոց լուսանկարչության մեջ: Ազատագրական ժամանակ, կոստանտնուպոլիսի և Ֆրանսիայում աղասան գրած գաղթականների ճակատագրերի վերաբերյալ լուրջ հետազոտություններ է կատարել եւ հաճախակի դասախոսություններ է կարդում: Իր լուսանկարչությունների մեջ մտնում է նաեւ կառույցի վերաբերյալ սոցիալական սրվող տեղեկությունների մասնակարգումը:

դյանը: Քայլեր են ձեռնարկվում համագործակցելու նաեւ Լիոնի համալսարանի հետ: Բացի այդ միջնակարգ կրթության ուսանողների համար, որոնք Հայոց ցեղասպանությանն են ծանոթանում, որոնք կրթական ծրագրի բաղկացուցիչ մաս, կենտրոնը կազմակերպում է երկու շաբաթ աշխատանքային սեմինարներ, որոնցից առաջինը կոչվում է «Ցեղասպանության արարքը՝ դիտարկված Հայոց ցեղասպանության փաստով» (համեմատական ուսումնասիրություն), իսկ երկրորդը՝ «Քաղաքացիական հետազոտությունները՝ Դեսինի հայկական թաղամասերը, որոնցից ուսանողները ծանոթանան, թե ինչպես են օտար ներգաղթողները (սվլալ դեմոստրացիոն) հայերը) ինտեգրվում եւ դառնում ֆրանսիացի քաղաքացիներ՝ 2013-ից սկսած ավելի քան 2000 ուսանողներ մասնակցել են այդ սեմինարներին: Երրորդ նախագիտությունը կենտրոնի ցուցահանդեսների եւ այլ հետաքրքրական միջո-

Հայկական հիշողությանը Ազգային կենտրոն Դեսինում

Դանիել Սլրհչյանն եւ Մարի Պիկոն

է ներկայացնում թերթի էջերում, որտեղից ֆաղոն ենք հետեւյալ տեղեկությունները: ՀՀԱԿ-ն իր դռներն է բացել համալսարանի առջեւ 2013 թվի հոկտեմբերի 20-ին: Ծառատարածական եզակի լուծումների համար կառույցը նույն տարում արժանացել է Ռոնի շրջանային վարչության մասնավոր մրցանակին: Մտադրաբանը լուսանկարչություն է Դեսինի 2006-ին գործող «Հայկական մշակույթի սան» աշխատանքներին, որոնք ցանկացել են դրոշմել իրենց հայկական լուսանկարչությունը ֆրանսիացիների հիշողության մեջ, նաեւ օգնել ֆրանսիացիներին արդեն խաղաղորեն երկու մշակույթների սիրույթով: Երկու կառույցի ֆինանսավորման ապահովումը Հայկական համալսարանից է ծախսերի մոտ կեսը, իսկ մնացյալը սրահարում են Ֆրանսիայի քաղաքային եւ շրջանային ղեկավարների մարմինները: Չնայած հաստատությունը համեմատաբար նոր է, բայց սերտորեն կապված է 1932-ին գլխավորապես ՀՀԿ կուսակցության ջանքերով կառուցված «Հայ ժողովրդի սան» հետ, որը 1977-ին վերանվանվել է «Հայկական մշակույթի սան» (ՀՄՍ) առավել աշխուժություն հաղորդելու համար Հայ դասի հետադարձման աշխատանքներին: ՀՄՍ-ներ գործում են նաեւ Ֆրանսիայի այլ քաղաքներում: Դեսինի ՀՄՍ-ն, իր հերթին, 1980-ին բացել է «Հայկական ուսումնասիրությունների, փաստագրությունների եւ տեղեկությունների կենտրոնը» (ՀՈՒՓՏԿ), որտեղ գործել է 6000 գիրք, 30000 միկրոֆոտո, հազարավոր լուսանկարներ եւ տեսաֆոնոգրամներ լուսանկարչության համար: 2006-ին ՀՄՍ-ն որոշել է ընդլայնել իր գործունեությունը եւ առավել լուրջ, գիտական, ակադեմիական մակարդակի բարձրացնել այն: Համադասախմբան հողատարածք է գնվել եւ 2011-ին սկսվել է ՀՀԱԿ կենտրոնի շինարարությունը: Այսօր այդ կենտրոնում աշխատում են

Կենտրոնի հիմնադրման կազմակերպչական աշխատանքներին մաս է կազմել, իսկ դրանից առաջ որոշեց ֆալոսոֆիայի ընդգրկված է եղել Ռոն Ալյեթ շրջանի «Հայկական կազմակերպությունների համագործակցության խորհրդի» աշխատանքներին եւ իր լուսանկարչությունը 2006-ին Հայոց ցեղասպանության հուշարձանի տեղադրման գործում: Հայկական հիշողությանը ազգային կենտրոնի գլխավոր նախագահն է վավերագրել եւ լուսանկարչական հիշողությունը: Այդ նախագահին են ծառայում բազմալեզու փաստագրական գրքեր, լուսանկարչական ապահովումներ, լուսանկարչական փաստաթղթերը եւ լուսանկարները: Գրադարանի շրջանառվող 6000 գրքերից բացի, կան նաեւ 220 գրքեր երեխաների համար եւ ամսագրեր ու թարգմանական գրքեր: Ֆոնոգրամները մասնակցում են 10 հազար փաստաթղթեր, ֆալոսոֆիայի, գրքեր եւ լուսանկարներ: Աշխատանքներ են արվում թվայնացնելու ամբողջ հավաքածուն, որը ցուցակագրված է «Ֆրանսիական փաստագրությունների համալսարանական համակարգում» (SUDOC): 2016-ից կենտրոնը գտնվում է Ֆրանսիայի բարձրագույն կրթության նախարարության եւ Կոլլեկտիվ (բարձրակարգ հավաքածուների) ղեկավարության ներքո: Կենտրոնի երկրորդ նախագահն է հիշողության փոխանցումը սերունդներին եւ օտարներին, ուսուցման եւ կառույցի հաստատման միջոցներով: Մոտ մեկ տարի առաջ կենտրոնը սկսել է համագործակցել Լիոնի կաթոլիկական համալսարանի հետ, որտեղից լուսանկարչության մարտի իրավունքների համար լուսանկարչության մասնագետներ: Համալսարանի ուսանողները այցելում են կենտրոն եւ ծանոթանում հայոց լուսանկարչության եւ մարտի իրավունքների ղեկավարության միջոցով: Համալսարանն ունի հայագիտական ամբիոն, որի վարիչն է Մախիմ Եվա-

ցառունների կազմակերպումն է, որոնցից հավերժ գոյատևելու հիշողությունը: Այս բնագավառում սերտ համագործակցություն է ծավալվում ֆրանսիական ազգային հաստատությունների եւ կազմակերպությունների հետ: Օրինակ 2013-ին Մազարին գրադարանի հետ գործեց «Հայ գիրքը վերածննդից մինչև լուսավորության շրջան: Մշակույթը սիյուռնում» ցուցահանդեսը: Իսկ «Շոա մեմորիալ» համագործակցությամբ բացվեցին «Ցեղասպանությունների դարը» (2014-ին), եւ «Հայերի ցեղասպանությունը: Խառնակ, ոնչնչացնել, օտարել» (2016-ին) ցուցահանդեսները: Սլրհչյանի համոզմամբ այս բոլորը լինելով գիտական, ակադեմիական աշխատանքներ, ունեն նաեւ անուղղակի ֆալոսոֆիական ազդեցություններ եւ հետախնդրումներ: Նա նաեւ գտնում է, որ հայերիս համար ակադեմիական կլիմայի դուրս գալը ներառյալ է շրջանակներից եւ կենտրոնանալ եւ օտար շրջանակներին հասցնել մեր կարեւոր հարցերը: Այդ լուսանկարչությունը ինչպես եզակի, այնպես էլ համամարդկային շարժել է լուսանկարչության եւ դրանց ուսումնասիրությունն ու արտադրումը այլոց շրջանում արդյունավետ կլիմայի ոչ միայն մեզ, այլեւ ամբողջ մարդկության համար: Վերջում հոգվածի հեղինակ Արամ Արևունը հավելում է, որ բացի վերոնշյալից կենտրոնը 2014-ից սկսյալ համագործակցում է «Սաթեար» թատերական ստեղծագործական ընկերության հետ, որը ներկայացնում էր սալիս եւ ֆրանսերեն, եւ հայերեն լեզուներով: Կենտրոնին կից գործում են նաեւ շաբաթօրյա հայկական մի դպրոց, որտեղ ֆրանսերեն, հայերեն, երաժշտություն եւ լուսանկարչություն եւ մի շաբաթօրյա ԱՐԱ (Association Restauration Arménienne) անվամբ, որի եկամուտները օգտագործվում են միջոցառումներ կազմակերպելու համար: **Պատասխան՝ ՆԱԿԱՐ ԾՈՒՆԿՅԱՆԸ**

Մարտիկյան գրադարանը հարստանում է

Բելմոնտի (Մասաչուսեթս) Հայագիտական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ՆԱԱՄԲ ազգային առօրյա գրադարանի Էդուարդ եւ Հելեն Մարտիկյանների անվան գրադարանը Հայաստանից դուրս գործող հայկական խոշորագույն գրադարանների շարքին է դասվում իր 30 հազար՝ հիմնականում հայերեն եւ անգլերեն գրքերով, թարգմանական եւ վավերագրերով, որոնց մի մասը 17-րդ դարի վերջերին է ղուսակալում: Գրադարանը վերջերս հարստացել է ձեռք բերելով հանգուցյալ սեր Գրիգոր Կերկերյանի երկար տարիների ընթացքում հավաքած Հայոց ցեղասպանության հետ առնչվող փաստաթղթերի հարուստ հավաքածուն, որն «անգլիզ» է համարվում ըստ որոշիչի: **Թաներ Աֆանի:** Կարևու համալսարանի Ասրալեր կենտրոնի Հայոց ցեղասպանության ամբիոնի վարիչ Աֆանը մեծապես օգտվել է այդ արխիվային նյութերից գրելու համար իր աղմուկ համառ «Killing Orders: Talat Pasha's Telegrams and the Armenian Genocide» (Սղանելու հրամաններ: Թալեթաթ փառայի հեռագրերը եւ Հայոց ցեղասպանությունը) գիրքը: Հավաքածուն ներառում է լուսանկարային լուսանկարներ Օսմանյան շրջանի այնպիսի ղեկավարական հեռագրերի, որոնք օգտագործվել են 1919-20 թվերի զինվորական սրիբունալների ժամանակ, բայց հետագայում համարվել են կորսված (Բեհաեդդին Շաֆի, Նայիմ Բեյ եւ ուրիշներ): Բացի Կերկերյանի հավաքածուից, գրադարանը ձեռք է բերել նաեւ որոշ ֆոտոներ Չորջ Բուռնույանի եւ Չոն Գրեյնի բազմաթիվ հասցուցերը: Հայր Կերկերյանը ծնվել էր Կյուրինում (Սվազ, Սերասիա) 1911-ին: Կորցրել էր իր ծնողներին եւ իր մեծ ընտանիքի բոլոր մյուս անդամներին: Կրթություն էր ստացել Լիբանանում Չոմմարի կաթոլիկական մեմաստանում եւ Բեյրութի Սենթ ժոզեֆ համալսարանում, այնուհետեւ՝ Հոռոմում: Բնակություն էր հաստատել Կահիրեում (Եգիպտոս): Ցեղասպանության վերաբերյալ հետազոտական աշխատանքներ էր կատարել Երուսաղեմի ղաթոլիկական համալսարանում եւ Փարիզի Նուբարյան գրադարանում: Նրա «Գրիկեր» ծածկանունով եւ «Արամ Անտոնյանի հրատարակած թուրք ղեկավարությանը» խորագրով հոդվածը լույս էր տեսել 1965-ին «Ջարթոն» օրաթերթի խմբագրախմբի Գերսամ Ահարոնյանի հրատարակած «Հուշանամական Մեծ եղեռնի» ժողովածուում: **Ն.Օ.**

Բրիտանական Daily Telegraph թերթի մեկնարկն **Ջուլիետե Սեմյուելի** բնորոշմամբ, ներգաղթը գոյություն ունեցող վստահության միջոցով մարդկանց հնարավորություն սկսեց հակամարտության գոտիներից փախչելու և բախտ ունենալ օտար ափերին: Բարդությունն այն է, որ, ինչպես եվրոյի դեմքում, ներգաղթի խնդիրը Եվրամիությունում հայտնվել է փակուղու մեջ:

Եվրոպայի ֆաղափարները գործիքներ փորձում են դժվարություններից ցատկահանել համաշխարհային ներգաղթից առավել ցածր տուրքով: Հունաստանի և Իտալիայի բերը: Բայց այդ նույն ֆաղափարները գործիքներ իրենց երկրներում հանդիպում են ընդդիմախոսների կասաղի դիմադրությանը, որոնք ջանում են դա թույլ չսալ:

Եվրոմիությանը ֆինանսող երկրների առաջին ցարքերն է Իտալիան, որի ֆաղափարները գործիքները դժգոհում են Աֆրիկայից և Ասիայից գանգաձաքար եկող ներ-

մուտ: Այդ ֆաղափարներումը ֆինանսում են Թրամփի հին ու նոր գիտակցությունից ցատկահանել, իսկ Ջորջ Բուշ կրտսերի կինը՝ **Լորա Բուշը**, ֆինանսական հոգով է գրել Washington Post թերթում:

Երկուստեքի օրը, Թրամփը իր ֆաղափարները գիծն արդարացնելով, Twitter-ում գրեց. «Մենք չենք ուզում, որ այստեղ կրկնվի այն, ինչ կատարվում է Եվրոպայում»: Նույն օրը Գերմանիայում **Հորսթ Չեեհոֆերը** վերջնագիր ներկայացրեց Անգելա Մերկելին, որդեսգին նա երկու օրվա ընթացքում առաջարկի ներգաղթի հետ կապված համաձայնությունների դաշնակցություններին օգնելու համար, այլապես ներգաղթի դեմքերը կդադարեցնի ներգաղթյալների մուտքը ԵՄ:

Չեեհոֆերն առաջարկում է Գերմանիա չթողնել ԵՄ ուրիշ երկրներում արդեն գրանցված ներգաղթյալներին, բայց Մերկելը դեմ է դրան: Այս սարածախոսությունների հետևանքով դառնալիս է առաջացել **ԶԴՄ-ԶՍՍ** կոալիցիայում, որը Գերմանիայում կառավարում

մակարդակին, իսկ Գերմանիայում արագովեց խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքներում:

Խնդիրը բարդ է, քանզի Գերմանիայում կառավարող կոալիցիայի աջակողմյան թելը Անգելա Մերկելից դադարեցրել է այն, ինչին դեմ է Իտալիան, որը ներգաղթի գանգաձաքարն է և իր փաղափարներում ԵՄ ղեկավարությունից դադարեցրել է ներգաղթյալների տեղաբաշխումը ամբողջ Եվրոպայում: Իտալիան արդեն դադարեցրել է անօրինական ներգաղթյալների նավերի ընդունումը երկրի նավահանգիստներում:

Հունգարիան ներգաղթը կասեցնելու նպատակով օրերս 25 տոկոս հարկ սահմանեց ներգաղթին օժանդակող ոչ կառավարական կազմակերպությունների վրա, ինչը դաժարացրեց Բրյուսելի կողմից:

Ինչ վերաբերում է ԱՄՆ-ին, Թրամփը անցյալում դեմոկրատներին ֆինանսել է երկրի սահմանների թույլ վերահսկողության համար: Դեմոկրատներն իրենց հերթին կասկածում են Թրամփի դիրք-

Եվրոպայի ներգաղթին դեմ-հանդիման Թրամփը անսասց ֆինանսներին

գաղթյալների բեռի ծանրությունից: Լեհաստանն ու Հունգարիան գտնվում են ԵՄ երկրների այն խմբում, որի ֆաղափարները գործիքները չարացած են Բրյուսելի դեմ, որը իրենց ստիպում է զոհն որոշ թվով ներգաղթյալներ ընդունել:

Այս ամենի արդյունքում ԵՄ ղեկավարությունը չի կարողանում մեղմացնել ներգաղթի հետ կապված դժվարությունները և միեւնույն ժամանակ եվրոպական երկրների կառավարություններին օգնել վերահսկելու իրավիճակը: **Ջուլիետե Սեմյուելի** կարծիքով, Եվրոմիությանը ստանում է իրավական ֆայլայում, քանզի որ ԵՄ առանձին երկրների կառավարություններ, ամենայն հավանականությամբ, իրենց ձեռքը կվերցնեն իրավասությունը՝ անկախ Բրյուսելի ցանկությունից: ԵՄ միջկառավարական գազաթափող կազմակերպությունը Գերմանիայի կանցլեր **Անգելա Մերկելի** որոշումը դրա վկայությունն է:

Ինչ վերաբերում է վերջին տարիներին Գերմանիայի վարած ներգաղթի ֆաղափարներին, դրա խիստ ֆինանսական օրերս հանդես եկավ ԱՄՆ նախագահ **Դոնալդ Թրամփը**: Թրամփի խոսքերով, իր կառավարման օրը ԱՄՆ-ը չի վերածվի ներգաղթյալների ճամբարի:

Երկուստեքի օրը նախագահ Թրամփը իր Twitter-ում գրեց, որ Գերմանիայում կառավարող կոալիցիան ներկայումս անկայուն է՝ նկատի ունենալով կանցլեր Անգելա Մերկելի և նրա դաշնակցից **Քրիստոֆեր Մերկելի** ստիպողական միության առաջնորդ **Հորսթ Չեեհոֆերի** լուրջ սարածախոսությունները ներգաղթի առնչությամբ:

Միջոցներ բուն ԱՄՆ-ում ֆինանսությունների ալիք է բարձրացել Թրամփի դեմ: Մայիսի սկզբներին ԱՄՆ-ում սկսեցին ծնողներից առանձնացնել ամորիսաբար երկիր մուտք գործողների գավակներին: Վերջին մեկ ամսում դրա հետևանքով ծնողներից բաժանվել են 2000-ից ավելի երեխաներ: Այդ երեխաներին սեղավորում են իտալական դաշնային ժամանակներում կամ նախկին հիդրոնավակներում:

է դաշնային ղեկավարությունը չի վեր:

Գերմանիայի իրավիճակը ֆինանսապես Թրամփին արեց որոշումներ, որոնք հերկվեցին գերմանական լրատվամիջոցներում: Մասնավորապես խոսքը հանցագործությունների թվի աճի մասին է: BBC-ի սվյալներով, ներկայումս Գերմանիայում հանցավորության մակարդակը ամենացածրն է 1992-ից ի վեր:

Պաշտոնական սվյալներով՝ հանցավորության մակարդակն իրոք նվազել է, բայց կարելի է այն է, որ, կառավարության սվյալների համաձայն, հանցագործների ընդհանուր թվի մեջ անհամեմատ մեծ է ներգաղթյալների բաժինը:

Անցյալ տարի Գերմանիայում առաջին խնդրողների թիվը նվազեց. առաջինից այցով դիմել են 200 հազարից ավելի անձինք, մինչդեռ 2016 թվականին դիմել էր 720 հազար մարդ: Այդուհանդերձ ներգաղթը մնում է սուր հարցերից մեկը: Ընդհանուր առմամբ 2015 թ. Ամանորին Քյոլնում տեղի ունեցած հարձակումների և կողոպուտների դեմքերը: Չոհեից ցատկահանելով ներգաղթի ֆաղափարները, որ իրենց վրա հարձակվել են արաբական կամ հյուսիսաֆրիկյան արսափնով անձինք:

Եվրոմիության հարողման համաձայն, ներգաղթյալների ժառանգությունը կազմում են Գերմանիայի ամբողջ բնակչության 23 տոկոսը, իսկ նախադրողական տարիքի երեխաների մեջ այդ ցուցանիշը հասնում է 40-ի: Այս համաձայնագրի առավել նկատելի է դրոշմներում, որտեղ ներգաղթյալների երեխաները հաճախ միավորվում են ճմուռներին և գործարարները գերմանացի երեխաների վրա:

Ինչպես նույն է ֆրանսիական Le Monde օրաթերթը, 2015-2016 թթ. մեկ միլիոնից ավելի ներգաղթյալների մուտքը Եվրոպայում առաջացրեց ֆաղափարներ մեծ լարվածություն: Միեւնույն ժամանակ, ներգաղթյալին ձգնաժամը Եվրոպայում ամենուրեք աշխարհում ծայրահեղ աջ ուժերին: Իտալիայում և Ավստրիայում ձգնաժամը հասավ կառավարության

որոշում արդյունավետությանը:

Twitter-ում Անգելա Մերկելի դեմ Դոնալդ Թրամփի կասարած հարձակումները ցույց սկսեցին, որ նախագահ Թրամփը հասել է գործունեության նոր մակարդակի: Նրա խոսքերից ցատկահանելով են որոշ հիմքեր, որոնց վրա այսօր հենվում է Գերմանիան, գրում է ԱՄՆ-ում գերմանական Die Welt թերթի թղթակցի **Կլեմենս Վերգինը**:

Ըստ նույն աղբյուրի, ներգաղթի ֆաղափարների մեջ ԱՄՆ վարչակազմի վրա գործադրող ճնշումը վերացնելու նպատակով նախագահ Դոնալդ Թրամփը սկսել է միջամտել Եվրոպայի և մասնավորապես Գերմանիայի ներքին գործերին, ինչը Գերմանիայում վերջին օրերին ալիք է բարձրացրել: «Ամբողջ Եվրոպայում թույլ սրվեցին լուրջ սխալներ: Այնտեղ ընդունեցին միլիոնավոր մարդկանց, որոնք ուժգնորեն և ագրեսիվորեն փոխեցին եվրոպական մշակույթը», - իր Twitter-ում գրում է Թրամփը:

Ինչպես Brexit-ի դեմքում, Գերմանիայում թերագնահատում են նաև այն դերը, որը Մերկելի միգրացիոն ֆաղափարներումը խաղաց ԱՄՆ-ում Դոնալդ Թրամփի նախագահ ընտրվելու գործում, ով կարողացավ ներգաղթյալների հետ կապված երկուդների գործում օգտագործել սեփական ընտրությունները համախմբելու նպատակով: Die Welt-ը եզրակացնում է, որ ներկայումս Թրամփը Գերմանիայի ֆաղափարները սարածախոսություններն օգտագործում է ներգաղթի սեփական ֆաղափարներում արդարացնելու համար:

Ձանգվածային ֆինանսառույթներից (այդ թվում հանրադատության) հետո հունիսի 20-ին Դոնալդ Թրամփը հրամանագիր ստորագրեց դադարեցնելու ընտրությունների բաժանումը՝ մամլո ասուլիսում նշելով, որ միեւնույն ժամանակ երկրի սահմանները բարունակելու են լքորեն դաշնային ասուլիսի ներգաղթից, սեղեկացնում է ամերիկյան CBS News-ը:

Պ.Բ.

Բեռլինում քննարկման թեմա է դառնում Հայաստանի քաղաքական «գարունը»

Բեռլինում գործող Ջախ կուսակցությանը հարող Ռոզա Լուսինեյրուզ հիմնադրամն հուլիսի 3-ին ժամը 18.30-21.30 բանավեճ-ֆեմինարում է հրավիրում իր սահուն՝ խոսքացույցի սակ առնելով «Հայաստանում օրեր ցարունակ, առանց բռնության տեղի ունեցած, հանրության մեջ հույս արթնացրած հեղափոխությունը»: Հիմնադրամի կայքէջում վերաբերյալ հեղեկասվության մեջ հակիրճ ամփոփված է 2018-ի ամրիլ-մայիսին Հայաստանում տեղի ունեցած իրադարձությունը, որ հանգուցալուծում ստացավ մայիսի 8-ին, երբ Նիկոլ Փաշինյանը ԱԺ ընտրությամբ դարձավ ՀՀ վարչապետ: Բայց երկիրը հին ու դեռ արդիական հակամարտության մեջ է իր հարեանների՝ Թուրքիայի և Ադրբեյջանի հետ, արեւմտյան ու արեւելյան սահմանները փակ են, ծանուցում է նույն լրատվությունը՝ հաղորդելով նաև, թե Հայաստանը միակ երկիրն է, որ միաժամանակ անդամակցում է թե՛ ԵՄ արեւելյան գործընկերությանը, թե՛ ԵԱՏՄ-ին: Հիմնադրամն իրազեկում է, թե ֆեմինարյան դիսակցում նպատակ ունի դարձել, թե որով է են հայ հասարակության՝ այս առանձնահատուկ ֆաղափարներում ցարժիչ ուժերը, ինչպիսի՞ սոցիալական, ֆաղափարներ և սենսակային փոփոխություններ են հնարավոր և որով՞ միջոց ինչն է ՀՀ նոր կառավարության առաջին ֆայլերը, ի՞նչ ակնկալիքներ ունեն ֆաղափարները նոր ղեկավարներից, ի՞նչ նշանակություն ունի հայկական «գարունը» Հարավային Կովկասում միջազգային հարաբերությունների համար:

Բանավեճին մասնակցելու են Ուլե Հալբախը (Գիտություն և ֆաղափարներում հիմնադրամի Կովկասի հարցերի փորձագետ, Արեւելյան Եվրոպա և Եվրասիա հետազոտական խումբ), Հայկո Լանգենը (Կովկասի հարցերի փորձագետ, Բունդեսբանկում Ջախ կուսակցության աշխատակցի), Ջարե Կակոյանը (Բունդեսբանկի դաշնային միջազգային կրթաթոշակ մեկանյա ծրագրի մասնակցի), Իվո Գերգիելը (Ռոզա Լուսինեյրուզ հիմնադրամի Եվրոպայի բաժնի ղեկավար):

ՄԱՆՆԻՍ ՀՈՒՄՈՒՐ

«Մերվատիուսի բանալին նաև հայերիդ է պատկանում»

⇒2 Բուրխ օրակարգում կարելի է արժեքներ և այսպիսի երևույթների մասին խոսել, օտարներին ճանաչել սալը, ներկայացնել: Այն կարծիքն է, որ այս մասով աշխատանք արված է, բայց կարծում են, որ հետագայում ավելին անելը միայն նպատակավոր կլինի», կարծիք հայտնեց ՆԹ-ում ՀՀ դեսպան **Գարեգին Մելիքյանը**: (Ջարմանալի է սակայն, որ հիշյալ դեսպանության կայքէջում չգտանք այդ իրադարձությունը լրատվանող որևէ հեղեկասվություն, որևէ լրատվար):

Սուրբ Մերվատիուսի սաճարում դասարագին մասնակցում էր նաև հոլանդիական հոգեբանական Պեթր սարկավազ Ասասուրյանը: Անթրիպատում կրթություն ստացած Ասասուրյանը մեր հետախոսությանը ի դասասխան ոգեւորությամբ էր դասնում, թե ամեն տարի հոլանդացիները հայերին հրավիրում են Մերվատիուսի տնին մասնակցի դառնալու, թափորի երթին միանալու: Նրա իրազեկմամբ Լիմբուրգի նահանգում 600-700 հայ է բնակվում, իսկ Մասսիխսի «Ամի» համայնքը 50 ակտիվ անդամ ունի:

Քյոլնից Մասսիխս ժամանած հայերին հասուկ ջերմությամբ ֆաղափար դարձաների մոտ դիմավորելու եկած տեղի հայերը Ս. Կարապետ եկեղեցու սահուն հյուրասիրելու առիթ էին գտել: «Ամի» համայնքի կանախ խոսակցում լավ մրցակցել էին, բայց կարելի էր մասին ոչ ոք չէր մոռացել՝ «Կոմիտաս» երգչախմբի ելույթն ունկնդրեցին, հիմա հերթը Հայաստանից ժամանած «Արուսյան» մշակույթին միության դասանեկան երգչախմբին է: Հոլանդիական կազմակերպությունների ֆեդերացիայի նախագահ Մաթո Հախվերդյանը, «Արիլ 24 կոմիտեի» ֆարսուղար Ինգա Դրոսը, «սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» դրոշմի ստեղծիչ Վահան Ավագյանը, Հոլանդիայի տարբեր անկույններից սուրբ Կարապետ եկեղեցում ներկա հայերը առանձնահատուկ սիրով էին ուղեկցում հայկական երգ հնչեցնող դասանեկան այդ երգչախմբին, որի ծրագիրն այդ օրը մի թեմա ուներ. «Հայրենիքը քեզ կանչում է, դեմքի տուն՝ Հայաստան», զնգում են երգի բառերը, որ օրն այդ հույսի համոզում են: Սուրբ Մերվատիուսը հայերի ու Հայաստանի տեղը Հոլանդիայում մոռանալ չի սա, մյուսներին արտոնելով երկիր վերադառնալ:

ՄԱՆՆԻՍ ՀՈՒՄՈՒՐ Մասսիխս, Հոլանդիա

ՈՒՐԲԵՆ ԳԱՅՐԱՊԵՏՅԱԼ

Մտակա

Ռուսաստանյան մացիոնալիստական «Колокол России» ինստիտուտի թերթ-հրատարակությունը (kolokolrussia.ru) օրերու ֆաղափականագետ Ալեքսանդր Նիկիտինի հեղինակությամբ չորս մասից բաղկացած ընդարձակ հոդվածագրեր էր հրատարակել Հայոց ցեղասպանության մասին «Тайные причины и организаторы геноцида армян» խորագրով: Հասկանալի է այժմեական է 4-րդ հոդվածը՝ «Планы по разделу Кавказа: Новая Хазария и Азербайджан против Армении»:

Ես հեռու եմ հրատարակումը մեկնաբանելու մտքից: Դրա համար դեռ եմ պահպանում լուրջ մասնաբան-ցեղասպանագետ լինելու բերված հին ու նոր բազմաթիվ փաստերն ու իրողությունները վերծանելու համար: Հասուկ է չեմ թարգմանել վերնագրերը

Եվ կրկին Եդեռնի մասին՝ «ոյունեական» նորահայտություններով

մասնագետների ուսուցումը կոնկրետացնելու նկատառումով:

Առանձնացնենք, որ Ալեքսանդր Նիկիտինը իր վերլուծություններում բնավ էլ չի ելնում մեր ժողովրդի հանդեպ ինչ-որ «սիրուց»: Ոչ, փորձում է անաչառ լինել, թեև վերջին ժամանակներս հաճախ է գրում «հակափառախոսական» դիրքերից, նկատի ունենալով վերջինիս թիմի «արեւմտյան» կողմնորոշումները:

Նոր էլ մեզ համար նրա կողմից վերահաստատված գլխավոր հետազոտությունը՝ Հայոց ցեղասպանությունը կազմակերպել են իսլամական ընդունած հակաափոխի հրեաները՝ «ոյունեներ», իրականացրել են հիմնականում ֆրոնտերի և թրաքանակ որոնող մուսուլման ազգային փոխհամայնությունների ներկայացուցիչները: Նիկիտինը ասել է հրեաների հայաջինջ ոճ-հարձակության ֆաղափական-սնտեսական դրդապատճառները: Թե ինչքանով է հանդիպում նրա ֆաղափականագետը, թողնենք, ինչպես ասվեց, մեր դասնաբանների ուսումնասիրությանը: Ուրիշ հարց է, երբ Նիկիտինը զուգահեռներ է անցկացնում այն ժամանակների եւ մեր ժամանակների որոնողությունների միջև:

Հոդվածագիրը հավաստում է, որ Ադրբեջանը կառավարող ներկա նախիջեանյան կլանը եւս արմատներով սերում է «ոյունեներից» (ադրբեջաներեն՝ ոյունեթգ): Դյունեթգերով են ներծծված, գրում է նա, ներկայիս Ադրբեջանի ղեկավար իշխանության բոլոր մակարդակները՝ էկոնոմիկան ու ֆինանսները, բիզնեսը, մեկուկույթը, ՋԼՄ-ները: Ադրբեջանը հիմնականում են Խորայեյի մասնաճյուղը Կովկասում՝ յուրօրինակ խազարիա: զանազան հրեական հասարակական կազմակերպությունների թվով Ադրբեջանը գերազանցում է նույնիսկ Խորայեյին եւ զիջում է

միայն Նյու Յորկին: Նիկիտինը չի մոռանում նաեւ նշել ադրբեջանա-խորայեյական սեփական հարաբերությունները ամենասարբեր բնագավառներում, այդ թվում նաեւ՝ ռազմական: Ակնբախ է նաեւ Ալիեյի ընդգծված ամերիկանեց արտաքին ֆաղափական ուղղվածությունը: Ի դեպ, մենք հաճախ ենք դասադասում բոլորեփայլան որոնողություններ, մոռանալով, ասենք, ինչպես Նիկիտինը է մասնագետ, երկու «ոյունեների»՝ Աթաթուրքի եւ Լեւ Տրոցկու «սարորինակ» բարեկամությունը:

Այլ է իրավիճակը Հայաստանում, իր մտքերն է զարգացնում Նիկիտինը: Այստեղ ներկայումս հարթում են այլ գլոբալիստական ուժեր, որոնք Թրամփի ու Խորայեյի դեմ մղում են ոչնչացման դաստիարակներ, եւ առկա է այն բանի մեծ հավանականությունը, որ գլոբալիստներն ու Թրամփի եւ Խորայեյի թիկունքին կանգնած ուժերը կբախվեն հենց Ամերիկական, դաստիարակ հրահրելով

սակ ջարդի համար որեւէ մի սեփական «ոյունե» դաստիարակողի՞ սա, գոնե փորձի արդարանալ: Շատերն են լրատվամիջոցներում դաժանաբան հասարակական դաս կազմակերպել երեք մայրաքաղաքների հանդեպ: Հրատարակված, ուղիղ եթերում: Հակառակ դաստիարակում է ստացվում: Սերժ Սարգսյանը նույնիսկ մերողություն չի ստացել ստիստությունից համար, ինքն իրեն ինչպես «ազգի հայր» եւ փորձեց իրեն ասող համայնությանը դաստիարակել իր անագործուն դեմքը եւս 10 արժույթի դիտարկելու մոռալ հեռանկարը: Կամ, ինչպես է դաստիարակում, որ Հայաստանի ղեկավարի գրգռումը ավելի է աս դուրս է հայտնվում, քան ղեկավարի բյուջեում:

Խոհեմ կլինի, եթե թեկուզեւ ժամանակավորապես դադարեցվի հակառակական ֆարգչությունը, որն ավելի է աս սարվում է սեփական անկարողությունները ֆողարկելու կամ դրանցից հասարակության ուսուցողությունը շեղելու համար:

Եվ վերջում մի անակնկալի մասին:

Ամեն ինչի կարելի էր հավասար, բայց ոչ այն բանին, որ թունդ սերժանտ Էդուարդ Շարմազանովը իր նույնիսկ սերժանտ կուսակցին անվանեւ «ազգի դավաճան»: Թվում էր նրա համակուսակցական վրդովմունքն այնքան բուռն էր ու անկեղծ, որ նա իր հաջորդ խոսքով միայն դաժանեցրեւ... Սերժ Սարգսյանի հրաժարական կուսակցության առաջնորդի դաստիարակող կորչի՝ այն կուսակցության դաստիարակող, որի փառքն ու դաստիարակումը են «գեներալ» Մանվելն ու նրա մտաները: Փուլե Նիկիտինը այս անգամ էլ ճիշտ դուրս գար:

Նկատի ունենալով Շարմազանովի հունական արմատները, վերհիշեցի արժանապատիվ կաթողիկոս Գարեգին Առաքինի սարհներ առաջ արտահայտած մի հորդորը Մուսկովայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ: Բառացի չեմ հիշում, բայց իմաստը հետեւյալն էր՝ եթե հայերն չկարողանան դիմակայել ժամանակի մարտահրավերներին, ապա կընկնեն ներկայիս հոյակերի օրը: Ընդհանրապես, կաթողիկոսն այդ միջոց արտահայտեց արժեք գալով: Աշխարհի երբեմնի ամենախիճասուն ժողովուրդը հազիվ թե կարող է նորագույն ժամանակներում գոյություն պահել իր վիճակից, նույնիսկ՝ եվրոնոսանիֆում: Ել չենք ասում, երբ Ալեքսանդր Շարմազանովը ժողովում են ընդունում նույնիսկ Էդուարդին: Ցավով, մենք էլ չկարողացանք արդարացնել նույնիսկ հին ու խելացի ազգի մեր համբավը, այն էլ առավելապես մեր իսկ մեղքով, կով գնալով գործություններին:

Արժանապատիվ նոր իշխանություններին ու փորձեմ վերահսկել նրանց գործունեությունը, որ գոնե նրանք չհրադուրվեն սեփական «ոյունեականության» դրսևորումներով:

Հայոց լրատվամիջոցներում համազգային մասշտաբի ճիշտ եզրահանգումներ են հնչում: Անկախություն կոչված երեւոյթից հետո ինչ «օրինաչափությունների» հետեւանով են հայոց դաստիարակողները ու «հերոսներ» դառնում մարդիկ, որոնք այնուհետ միայն արգահասանք են առաջացնում ֆաղափանքների մեջ եւ որոնք դեմ «ամբոխներն» անգամ անգոր են: Արտադարձ մոտ 1,5 միլիոն հայաստանցիների՝ սղի-

Հուրգաղան տար արեւոյ ռը ջերմ բարեւոյ լի բարդը

Մինչ կմտածեի, թե որտեղ կարելի է անցկացնել ամառային հանգիստը, Air Cairo ավիաընկերությունն ու Հայաստանում նրա դաստիարակող ներկայացուցիչ Անդրեյա Տուրոմեյանը լրագրողների համար կազմակերպեց 7-օրյա մեդիա տուր:

Ի դեպ, AIR CAIRO-ն արդեն 1 արի առանց ընդհանուրների կանոնավոր թռիչքներ է իրականացնում Հայաստանից դեպի Եգիպտոս: Պե՛տ է արձանագրել մի կարեւոր եւ ուրախալի փաստ, որ կանոնավոր ավիափոխադրողի մուտք խիստ օգտակար եղավ Եգիպտոս հանգստի մեկնող հայաստանցիների համար, որոնք այլևս ստիպված չեն այդ ուղևորությունները կատարել Թբիլիսիի օդակայանից:

Տաք արեւի ու բարեւի դակաս Եգիպտոսում, հասկանալի է Հուրգաղայում չզգացիմք:

Ամեն ֆալափոխի ջերմ ժողովուրդը ինչ էն հանդիպում, թե ստասարկող անձնակազմերը, թե առեւտրականները: Եթե նույնիսկ նույն օրը 10-րդ անգամ էին հանդիպում քեզ, իրենց դասքն էին համարում հարցնել ինչպես ես ու ընդգծել ֆո գեղեցիկ լինելը, երբեմն էլ ամուսնության առաջարկություն անել՝ իմանալով հայ լինելը:

Ջաղափում զբոսնելիս ես հազվադեպ կարող էի հանդիպել Եգիպտոսիների:

Հուրգաղան՝ լինելով ընդամենը 40 արվա դաստիարակող ունեցող՝ նեղիկ փողոցներով, կիսակառույց բնակելի շենքերով, սակայն բնակչության համալիրներով լեցուն ֆաղափ, զարգանում է արագ շենքերով: Ջաղափում առանձնահատուկ վայրեր, շինություններ զանազան դժվար է: Սակայն լրագրողները մայրամուտի ժամանակ հնարավորություն ունեցան լինելու Մարիմա Բուլվար ամուրը կրող գեղեցիկ նախահանգստում, որտեղ նավերն ու առաջատարները կարծես դուրս դուրս զանազան մոդերնի վրա զանազան մոդերնի լինելին, որոնք հիացնում են մարդկանց իրենց գեղեցկությամբ:

Հուրգաղայի զարդը կարող ենք ասել Էլ-Միմա մզկիթն է՝ մարմարադաս ու 40 մետր բարձրությամբ միմարեթով, որը սակայն մեր առջև էր դռները չբացեց. Ռամադանի օրերին իրավունք չունեն մզկիթ մտնելու:

7 օրյա հանգստի տրավորիչ դասերից էր սաֆարի տուրը: Եթե էսֆրմի սիրահար եմ, ապա արժե վայելել արեւմտյան այդ չափաբաժինը եւս: Անաղաքի ավազից ու արեւից հետ ծովի կենցաղում

Պե՛տ է փաստել, որ այստեղ զբոսաշրջիկներին զբաղվելու հասուկ մեակույթ ունեն: Միայն ցավով դե՛մ է ընդգծել, որ Արմենիա բառը լսելուն դե՛մ առաջին արձագանքը «Սուրբ Սաֆրի երկիր» ասելու ու «Մի գնա» երգը միացնելն էր:

Առաջադրելները, թե աս վստահավոր է Եգիպտոս մեկնելը եւ հանգիստը անցկացնելը հոյս ցնդեցին առաջին իսկ ժամկա ընթացքում, երբ լրագրողներից մեկն օդանավակայանում կորցրեց բջջային հեռախոսը, ապա ժամեր անց այն վերադարձվեց սիրողը:

Ամվսանգության աղափովման համար միանգամայն կարեւոր է ճիշտ տրիստական ընկերության ընտրությունը:

Ի դեպ, սակարկելը խանութներում դասարդի է, ֆանի որ արեւելյան երկրներում դա ընկալում են որդես հասուկ մեակույթ եւ ճիշտ երկխոսության դեմքում նույնիսկ 20 ԱՄՆ դոլար արժողությամբ զգեստը կարող եմ գնել ընդամենը 5 դոլարով:

Հուրգաղայում Եգիպտոսի աշխատակիցների այդպես էլ չհանդիպեցիմք, ֆանի որ բացառապես բոլոր աշխատանքները կատարում էին տղամարդիկ՝ աման լվանալուց մինչեւ հյուրանոցում անկողին հարդարելը: Եթե կին աշխատակից՝ աղա միայն ժամանած Ռուսաստանից:

հայնվելը իրական հրաժեի էր վերածել մեդիա օրագայությունը: Եթե անաղաքում քեզ ժողովում է միայն արեւը եւ «մենավոր ծերունու» դեմ վեր խոյացած միակ ծառը, ապա ծովի կենցաղում դե՛մքները: Եթե զբոսանավով հայնվեմք ծովի կենցաղում ու չտուգվեմք ծովի հասակը՝ ցամաքի տաք բարեւը ստրերկրա ջրային տարածք սանելով ու հազարերանգ ձկներին ժողի տարգետնելով, ապա աններելի կլինի: Իրականում, կաղոսաչա, բայց Կարմիր կոչվող ծովի իրական գեղեցկությունը թաքնված է հենց հասակում:

Չանձրանալու առիթ Հուրգաղայում դժվար ունենալ, ֆանի որ հյուրանոցային համալիրների անձնակազմն ամեն բան անում է յուրաքանչյուր ռոդեւ ուրախ եւ հազեցած անցկացնելու համար՝ դասարդի դասեր, ջրային մարմնամարզություն, յոգա, շոուներ, մրցույթներ եւ այլն:

Եթե որոշեցիմք այս ամառ մեկնել Եգիպտոս հանգստը վայելելու, չմոռանալ ձեզ հետ վերցնել նաեւ արեւի ճառագայթներից դաստիարակող կրեմ՝ այրվածքներից խուսափելու համար:

Բարի հանգիստ...
Հ. Գ. Կաւ սրեցի Կարմիր ծովը, հուսամ՝ ինքն էլ ինձ...

Պատասխան՝ Մանանա ՏՈՒՄԿԻՄՅԱՆԷ Եգիպտոս, Հուրգաղա

Երբ ընթացիկ սարվա փետրվարի սկզբներին Ադրբեջանի նախագահ **Իլհամ Ալիևը** կառավարող «Նոր Ադրբեջան» կուսակցության վեցերորդ համագումարում հայտարարեց, թե Երևանի խանութները, Չանգեզուրը եւ Գեյջենը իրենց դասակարգումը հայրենիք են, եւ այդ մասին լուրջ է իմանա ինչպես Ադրբեջանի երիտասարդ սերունդը, այնպես էլ ողջ աշխարհը, եւ որ ադրբեջանցիները լուրջ է վերադառնում այդ սարածոներ, ռուսաստանցի փորձագետներից ասելով այդ խոսքերը կաղերջին Ադրբեջանում սկսված նախագահական արժանի եւ արժանական ազգայնականներին հաճախակի ձգտման հետ:

Իսկ Հայաստանը դրանք որակեց որպես սարածոյաին նկրտման եւ կրակային անհամաձայնություն արտաբերեց: Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն հանդես եկավ զգուշացնելու հայտարարությամբ. «Հիանալի գիտեմ, որ Ադրբեջանի եւ

հասկանալի է նաեւ նրանով, որ այնքան թուրքական խորհրդի գաղափարը վերականգնելու մտադրություն է արտահայտվում, որի շնորհիվ թուրքիան կարող է ամրադրվել կաղերջ Կովկասի եւ Թուրքեստանի ժողովուրդների հետ:

Եվս մեկ թարմ փաստ: Թուրքիայի արտգործնախարար **Մեւլուք Չավուսողլուն** DimTV հեռուստաընկերությանը սկսեց հարցազրույցում «անսպասելիորեն» հայտարարեց. «Թուրքիան եւ Ադրբեջանը եղբայրական երկրներ են: Մենք մշտապես հետաքրքրվում ենք Ադրբեջանի խնդիրներով: Ես նաեւ Ադրբեջանի արտգործնախարարն եմ, եւ այդ մասին գիտե իմ եղբայր Էլմար Մամեդյարովը: Երբեմն ես կասակում եմ նրա հետ՝ ասելով, որ ինքը կարող է արձակուրդ գնալ, քանի որ միեւնոյն է՝ ես աշխատում եմ: Եղբայրների փոխհարաբերությունները լուրջ է հենց այդպիսին լինեն»: Այդ խոսքերը սովորական

Մյուս կողմից, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի միութենական դեմքերում նախագիծը բացասական հակազդեցություն կառաջացնի Իրանում, որտեղ ամրադրվում են իրենց ադրբեջանցի համարող մի քանի միլիոն քուրդեր: Անկարայում եւ Բաքուում դա հիանալի գիտակցում եւ հասկանում են: Այս հարցում Երրդանն ու Ալիևը մեծ շնչակի են դիմում՝ չունենալով Արեւմտեւսի աշակցությունը ինչպես ֆրակայան, այնպես էլ դարաբաղյան ուղղություններով:

Սակայն, ինչպես գտնում է Մերձավոր Արեւելի եւ Կովկասի հարցերի փորձագետ **Սահմալյալ Տարասովը**, Ադրբեջանը շեղվել է դասակարգված զարգացման ճանապարհից, իսկ Թուրքիան այդպես էլ չի գտել այն՝ ասիականաբար հեռանալով Եվրոպայից եւ Արեւմտեւսից: ԱՄՆ-ի ու Եվրամիության հետ Անկարայի ներկայիս հարաբերությունները առաջացնում են արդիականության ամենատուր ին-

Ադրբեջան-Թուրքիա միութենական դեմքերում ստեղծելու փորձեր

Արեւելքն ու Արեւմուտքը բաժանվում են Անդրկովկասում

հարեան Հայաստանի փոխհարաբերությունները անչափ լարված են, եւ սկսվալ հայտարարությունը ակնհայտորեն չի նդասում լարվածության թուլացմանը»: Սակայն, ընդհանուր առմամբ, Ալիևի ելույթը ընկալվեց որպես մի դրվագ, որի շնորհիվ նա հարթեց արդիվ 11-ի վաղաժամկետ նախագահական ընտրություններում:

Բայց դրանից հետո արդեն Թուրքիայում, այս անգամ՝ խորհրդարանի եւ նախագահի վաղաժամկետ ընտրությունների կաղակցությամբ, հայկական խաղափարը սկսեց օգտագործել նախագահ **Ռեջեփ Թայիփ Երդողանը**: Մայիսի 14-ին Լոնդոնի Chatham House վերլուծական կենտրոնում նա հայտարարեց.

«Թուրքիան հանդես է գալիս Կենտրոնական Ասիայում եւ Կովկասում խաղաղության եւ անվտանգության դաշինքի ամրապնդման օգտին: Հայաստանը ընդհանուր դասկերից դուրս մնացող միակ դեմքերումն է: Մենք անհամբեր տղատում ենք այն օրվան, երբ Հայաստանի իշխանությունները հանդես կգան խնդրի հսակ ընկալմամբ»:

Ելույթը տեղի ունեցավ այն բանից մի քանի օր անց, երբ Հայաստանում իշխանությունը փոխվեց եւ վարչապետ դարձավ **Նիկոլ Փաշինյանը**, որը հայտարարեց Անկարայի հետ առանց նախադրյալների հարաբերությունները վերականգնելու դասասակաճության մասին: Ի դասասխան, սկզբում Երդողանի վարչակազմի անանուն ներկայացուցիչը հայտարարեց, թե ուն անհնար է առանց Ադրբեջանի «օկուղացված սարածո» ազատման: Աղա ի հայտ եկավ վարչապետ **Բինալի Յըլլըրմի** այն հայտարարությունը, թե Թուրքիան դասաստ է Հայաստանին ընդառաջ գնալ երկխոսության հաստատման նդասակով, եթե Երևանը իսղառ հրաժարվի Անկարայի նկատմամբ թեմանմից ու սարածոյաին հավակնություններից: Թեղեմե, ինչպես նեում է «Ռեզոնանս» գործակալությունը, Երևանի դասոնական փաստաթղթերից որեւէ մեկում նման դաշինքներ չեն առաջադրվում:

Դասելով ըստ ամենայնի, Անկարան Երևանի նկատմամբ զգուշացնելու հետախուզության դիրք է բռնել՝ վախենալով թուրքական դեմքերում մասնատումից: Ավելին, նախագահ Երդողանը Արցախի Հանրադեմություն «ազատման» հարցը առաջին անգամ ներառել է կառավարող Արդարության եւ զարգացման կուսակցության նախընտրական ծրագրում: Տվյալ փաստաթուղթը

մից մեծ հետաքրքրություն առաջացրին, քանի որ ավելի վաղ Թուրքիայի դեկավարները հայտարարություններ էին արել ի դասոյանություն Բաքուի, բայց այսպիսի անկեղծություն այդ հայտարարություններում չէր եղել:

Վերադառնալով Երբեմն ես կասակում եմ նրա հետ՝ ասելով, որ ինքը կարող է արձակուրդ գնալ, քանի որ միեւնոյն է՝ ես աշխատում եմ: Եղբայրների փոխհարաբերությունները լուրջ է հենց այդպիսին լինեն»: Այդ խոսքերը սովորական

Երդողանն ու Ալիևը հրաղարակավ դրսեւորում են գաղափարախաղափական, էներգետիկ, ռազմատեխնիկական եւ սնեստական համախոհություն: Ալիևի համար անչափ կարեւոր է Երդողանի հարթանակը հունիսի 24-ի ընտրություններում, որպեսզի Թուրքիային դասակցային հարաբերությունների մեջ դաիի Հայաստանի հետ փաստական դաստեղծվի դայմաններում:

Դաստեղծական վիճակում է նաեւ Անկարան, որը վախենում է Մերձավոր Արեւելքում ֆրակայան դեմքերում ի հայտ գալուց: Ալիևը Ռուսաստանի Դասոնության նախագահ Վաղիմիր Պուսինից դաշինքում է ընտրություն կասարել Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ, իսկ ավելի սուղո՝ Բաքուի իրավադասոնությանը հանձնել նրա կորցրած Լեռնային Ղարաբաղը: Իր հերթին, Երդողանը ԱՄՆ նախագահ Դոնալդ Թրամփից դաշինքում է ընտրություն կասարել Թուրքիայի եւ ֆրեերի միջեւ՝ նկատի ունենալով, որ ֆրեերը աշխարհաղափական տեսակետից ավելի աս են հետաքրքրում ԱՄՆ-ին, քան Թուրքիան:

Թուրք փորձագետներից ասելով եւ այլոց կարծիքով Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի նկատմամբ Թուրքիայի մեծ հետաքրքրությունը առայժմ արտահայտվում է միայն ընդհանուր սարածոյաին ֆրակայան խնդրի միջոցով, որն արդեն խաղարկվում է եւ այսուհետեւ էլ կխաղարկվի առաջատար տեղությունների կողմից:

րդաներից մեկը:

Արեւմուտքը, որը մինչեւ վերջերս Թուրքիային համարում էր սառը դաստեղծի հավասարիմ զինակից եւ այնտեղ խախտում էր դանթուրիզմի գաղափարը, սկսում է Անկարային համարել խաղացող, որը ծավալողական ֆաղափականություն է վարում եւ ձգտում է ուժեղացնել սեփական աղբեցությունը Մերձավոր Արեւելքում եւ Կովկասում: Ըստ որում, Թուրքիան սկսում է դուրս գալ Արեւմուտքի եւ ԱՄՆ-ի ավանդական վերահսկողական աղբեցությունից, որոնք ի դասասխան, փորձում են զսղել նրա հավակնությունները:

Նույն նավարկուղիում է հայտնվել նաեւ Ադրբեջանը: Այդ գործոնները Բաքուի համար արգելակ դարձան ԼՂ հակամարտության կարգավորման մեջ, իսկ Թուրքիայի համար՝ նույնպիսի արգելակ է ֆրակայան խնդրի կարգավորումը, սակայն՝ մեկ կարեւոր աշխարհաղափական նրբերանգով: Թուրքիան եւ Ադրբեջանը իրենց համարում են Եվրոպական երկրներ, թեւ ամերիկացիները նրանց, որպես մահեղականների, մասաղես դասել են Մերձավոր Արեւելքի սարածոյաին, մինչդեռ ֆրիսոնյա Վրաստանն ու Հայաստանը դիտարկում են որպես Եվրոպական սարածոյ մասեր: Անգլիացի գրող **Ջոզեֆ Ռեյնարդ Կիլինգի** բնորոշման համաձայն, «Արեւմուտքը Արեւմուտք է, Արեւելքը՝ Արեւելք, եւ դրանք երբեք չեն միանա»: Ըստ երեւոյթին հենց այս դրույթի մեջ է դաղափակված Անդրկովկասում անվտանգության համակարգի դաղաղման կամ նոր համակարգի ստեղծման էլույթը:

Իսկ ինչ վերաբերում է Մոսկվայի հետ հարաբերություններին, հիշեցնում, որ Անկարան եւ Բաքուն ստորագրել են ռազմավարական գործընկերության եւ փոխօգնության դայմանագիր, մինչդեռ Սիրիայում զսնվում են ռուսական օղաշիեզերական ուժեր, իսկ Հայաստանում կա ռուսական ռազմակայան: Բացի դրանից, սիրիական ուղղությամբ գործում է Մոսկվա-Անկարա դաշինք: Սակայն երբեմն թվում է, թե Ադրբեջանն ու Թուրքիան փորձում են Վաղիմիր Պուսինին դարձնել **Լեւ Տրոյկի**, որը 1920-ականներին, հանուն «Թյուրքական սղղախսական դասոնության ստեղծման» (որի մեջ մտնում էին Անկարան եւ Բաքուն), զղաբերեց Ռուսաստանի ազգային աստերը:

ՄՈՒՐԻԵԼ ՍԻՐԱԸ-ՎԱՅՄԲԱՆ

Թուրքերը քվեարկում են Գերմանիայում

Բոլոր կանխատեսումներով հունիսի 24-ին Թուրքիայում նսանակված խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրություններում առաջադրած թեկնածուների արդյունքներն այնքան իրար մոտիկ են լինելու, որ խորհրդարանում մեծամասնություն կազմել չկարողանալով, Երդողանն սղղոված է լինելու հուլիսի 8-ին մասնակցելու նախագահական 2-րդ փուլի ընտրություններին, որի ընթացում նրա դեմ հանդես է գալու ընդդիմադիր կուսակցությունների ստեղծած կոալիցիայի թեկնածուն:

Արասահմանյան երկրներում զսնվող թուրք ընտրագնազվածի համար 2-րդ փուլի այդ գործընթացը սկսվելու է հունիսի 30-ին եւ տեւելու է մինչեւ հուլիսի 4-ը: Մոսավոր հասակակներով այդ խումբը 5 տղոսն է կազմում ընդհանուր ընտրագնազվածի եւ նրա ձայնը կարող է որոշիչ դառնալ: Այդ դասաղաղով էլ Երդողանը հասուկ ուսաղրության կենտրոնում է դաղել արասահմանյան այդ խմբին, որի կազմում ավելի քան 3 միլիոն թուրքեր են, 1,4 միլիոնը՝ Գերմանիայում, 341 հազարը՝ Ֆրանսիայում, 260 հազարը՝ Ղուանդիայում եւ 142 հազարը՝ Բելգիայում, ըստ գերմանական լրասվամիջոցների տղայների: Մոս 200 հազար թուրքեր էլ իրավունք ունեն վեղարկելու Մ. Նահանգներում եւ Կանադայում:

Իսկ առաջին փուլի համար Գերմանիայի, Ֆրանսիայի եւ Ավստրիայի թուրքական հյուղադասոսարաններում ընտրություններն անցկացվել են հունիսի 7-ից 19-ը: Նախօրեին Երդողանը կոչ է արել խուռներան մասնակցել դրանց, ավելի ակղիվ քան անցյալ սարվա հանրավեղի վեղարկություններին, որոնց ընթացում 50 տղոս մասնակցություն էր գրանցվել:

Ինչպես հայտնի է, արասահմանում զանգվածային ընտրասով կազմակերղել արգելվում էր այս սարի: Բայց կարծես Երդողանն ու իր կուսակցությունը բավականաչափ դասոյանություն սասղել են, որի դասաղաղներից մեկը հոզերանական-գաղափարական գործոնն է:

Հակառակ այն փաստին, որ արդեն երեք տերունդ թուրքերը Գերմանիայում են աղրել, նրանք իրենց ինտերված չեն զգում այդ հասարակությունում, եւ իրենց համարում են խտրականության ենթարկված օսարերկացիներ:

Երկրորդ Երդողանի կողմից գործաղրված ֆաղափական ճնեումն է, որի հետեանքում ըստ «Թուրքիա-Գերմանիա մեակուղային ֆորումի» առաջնորդներից, ֆիլմարսաղրող **Օսման Օֆանի** «Վախի մթնոլորտ է ստեղծված»: «DeutschlandFunk» ռաղիոկաղայանին սկսած հարցաղրույցում նա մեղ է, որ «մարղիկ վախենում են, որ իրենց «ահաբեղիչ» կամ «ահաբեղիչներին համակրող» կղիտակաղրեն Թուրքիայում, իրենց կղաստն գղուեղիսների ասրում եւ կղեսաղղեղեն»:

Սա չի նսանակում, անեուես, որ Գերմանիայում աղրող թուրք ընտրագնազվածի վեղարկության արդյունքները Երդողանին անվեղարաղաի հաղողություն են խոստանում: Գերմանիայում աղաասան զսած մեծ թղով թուրք մեակուրականներ, ֆաղափական եւ զղնվորական ասղանակներից ճանաչված ներկայացուցիչներ եւ ֆիլմարսաղրողներ, ինչպես նաեւ բազմաթղիվ ֆուրղեր դեմ են Երդողանին: Թուրքիայի ներում էլ գործող կառավարությունը հիմնավորված դասաղաղներ ունի վախենալու երկրորդ փուլի դեղմում կազմավորելի ընդդիմաղիր խմբակցությունների կղաղիցղայից:

Թարգմ. Հ. ԾՈՒՐԻԵՅՆԵ
(«The Arm.Mirror-Spectator-ից կրճատումներով)

Կայացավ Լիլիթ Մռավյանի «Օրագիր» ձայնասկավառակի շնորհանդեսը

Երգի մեծահասակ բասոնում վերջերս տեղի ունեցավ Լիլիթ Մռավյանի «Օրագիր» ձայնասկավառակի շնորհանդեսը, աղա՛ համերգային երեկոն: Ինչպես լրագրողների հետ հանդիպմանը նույնպես տեղեկացրել էր, այս ձայնասկավառակն իր ստեղծագործական գործունեության առաջին փուլի ամփոփումն էր ել կարծես իր օրագիրը լինի:

Չսենճի, որ Լիլիթ Մռավյանը մասնակցել է «Окно в Европу», «Звездопад талантов», «Золотая нота», «Салют талантов», «Отрытая Европа», «Салют талантов», «Антураж», «Звездопад талантов», «Ярославская мозаика», «Берега надежды», «Шоумир», «Золотая нота», «Международная ОЛИМПИАДА искусств» եւ այլ միջազգային մր-

թես էլ արժանացել Գրան դրի: Թե որն է իր հաջողության գաղտնիքը, Լիլիթն ասաց. «Քանի որ ես մեծ սիրով եմ անում իմ գործը, հավանաբար հենց դա էլ գնահատվում է հանրության եւ մասնագետների կողմից: Բայց յուրաքանչյուր հաջողության ամենակարեւոր գրավականն աշխատանքային է, առանց որի անհնար է հաջողության հասնել»:

Գույքների՝ զբաղեցրել ինչպես առաջին հորիզոնականը, այն-

գալուն. «Երբ նկարահանում էին իմ «Բարի լույս» սեսիոնը, ծանոթացա ռեժիսոր Հրաչյա Մետրոյանի հետ, ով ինձ առաջարկեց վարելու ATV «Հայելու» ձայնասկավառակ-ժամանցային հեռուստանախագիծը: Մեծ սիրով ընդունեցի առաջարկը եւ սկսեցի նկարահանել հայկական արձաններ ունեցող սաղանդաւոր երեխաներին եւ դասարաններին, որոնք բնակվում են Հայաստանից դուրս եւ մեծ ձեռքբերումներ ունեն արժեքներով»: Անդրադարձաբար զայի ծրագրերին, Լիլիթը նույնպես, որ դասարանում է ձայնագրել նոր երգեր, ինչպես նաեւ նկարահանել սեսիոնը:

Ավելին, Լիլիթը նվազում է ջութակ, դաշնամուր, ինչպես նաեւ սիրալուծում թմբուկին, երգչուհու երաժշտական դրոշմներ **Աղբյուր Գրիգորյանը** չբացառեց, որ աղագայուն հնարավոր է հանդիսատեսը Լիլիթին բացահայտի այլ կողմից եւս: **ՄԱՆՄԱՆ ՀՈՒՆԻՍԻԱՆ**

«Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն»-ը տնտես է իր սասանյակը

«Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն» բարեգործական հասարակական կազմակերպությունն այս օրը տնտես է իր գործունեության՝ սան կարի ունեցող ընտանիքներին դարձ, հարմարավետ ու մասշտաբային բնակարաններով ապահովելու սասանյակը: Աշխատելով Հայաստանի բոլոր մարզերում, ինչպես նաեւ Արցախում, կազմակերպությունն, այս օրերին ընթացում, աջակցել է ավելի քան 650 ընտանիքների:

Կազմակերպության սասանյակի միջոցառման հանդիսավոր արարողությանը տեղի է ունեցել սույն թվականի հունիսի 15-ին, «Բես Կեսթերն Կոնգրես» հյուրանոցում, որը միջոցառման գլխավոր հովանավորն է:

Միջոցառմանը ներկա են եղել միջազգային Ֆուլեր Սենթր ֆոր Հուդզոնի նախագահ Դեյվիդ Սենթը, ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնտեն Ռալֆ Յիրիկյանը, Կարմիր խաչի Միջազգային Կոմիտեի ներկայացուցիչներ, ԱՄՆ ՄԶԳ ներկայացուցիչներ, ԱՌԴԱ բարեգործական հիմնադրամի սնտեն Հրահաս Ստեփանյանը, Արմենա Մարիոս հյուրանոցի գլխավոր սնտեն Կասալինա Սյուզանը, այլ դասավոր հյուրեր, բազմաթիվ գործընկերներ եւ միջազգային ու երկրակա կամավորներ:

«Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն»-ը տեղական գործընկերների միջազգային կոալիցիա է, բնակարանային աղբյուրային վերացման սեյվաճակով: Ոչ մի տեղ, սակայն, այս սեյվաճակը ավելի մեծ հաջողություն չի ունեցել, քան Հայաստանում: Նույնպես «Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն»-ի 10-ամյակը, որտեղ ենք տեղեկացնել, որ առաջատար թիմի ղեկավարությամբ եւ հայկական սփյուռքի եւ երկրակա հովանավորների, առասպաճեն ընկերների աջակցությամբ՝ 650-ից ավելի հայ ընտանիքներ այժմ բարեկարգ տնտես ունեն: «Այլեւս ոչ մի դոմիկ»՝ երազանք, որը միասին կարող ենք դարձնել իրականություն, -ասել է Ֆուլեր Սենթր ֆոր Հուդզոնի նախագահ **Դեյվիդ Սենթը**:

Տասնամյակի միջոցառման ժամանակ տեղի է ունեցել հավասարաճերի հանճանման արարողություն:

Անչափ շնորհակալ են այս հավասարաճի համար: Սա դարձալու է փաստաթուղթ չէ. սա գործընկեր կազմակերպության եւ տեղական ժամանակ իրենց երազանքի իրականացմանը ձգտող ու դրան հասած՝ ընտանիք-

ների գնահատական է: Երբ սարիներ առաջ Հայաստանում սկսեցին մեծ գործունեությունը եւ ընտրեցին կորորոսիկ դասախոսականությամբ առաջնորդվելու ճանադարը, սարբեր կազմակերպությունների եւ հասարակությանն ուղերձ հղեցին: Դա հնչում էր կարգախոսի դեմ. «Մի՛ եղիր անարբեր: Ուրախ եմ արձանագրել, որ մեր գործընկերը՝ «Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն»-ը առաջնորդվել է նույն արժեքաբանությամբ: Հոյարս եմ ձեզ հետ համագործակցության համար», - նույն է ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնտեն **Ռալֆ Յիրիկյանը**:

«Մենք շատ ուրախության արցունքներ ենք տեսել, բայց դա չի դարձել սովորություն մեզ համար: Մեր աջակցությունը, իրականում, լոկ խթան է հանդիսանում, որ ընտանիքը հավասար սեփական ուժերին, դառնալու լավաճեւ ու հավասով լցվի աղագայի հանդեմ: Ընտանիքային բոլոր համագործակիցներին այս սարիների ընթացում մեր առաջնության մասը լինելու եւ մեր հաջողությունները կիսելու համար», -ասել է «Ֆուլեր սնաճիճակ կենսոն»-ի նախագահ **Ալես Եղիազարյանը**:

Տարբերների ընթացում ավելի քան 3500 մարդու կյանք փոխվել է դեղի լավը՝ անդառնալորեն դուրս բերելով նրանց աղբյուրային կադանքներից:

Բնակարանաճիճակային ծրագրին զուգահեռ, կազմակերպությունը սարբեր ծրագրեր է իրականացրել՝ Սյունիքի, Վայոց Ձորի, Տավուշի եւ Լոռու մարզերի գյուղական համայնքներում սնտեսական զարգացման խոչընդոտները վերացնելու ճանադարով գյուղական զբաղվածությունը խթանելու նպատակով. ծրագիրն իրականացվում է ԱՄՆ ՄԶԳ ֆինանսավորմամբ իրականացվող Գյուղի զարգացման արդի նախաձեռնության ծրագրի շրջանակներում:

«Honor 10» սմարթֆոնն արդեն վաճառքում է

ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ «Honor 10» սմարթֆոնն արդեն կարելի է գնել ընկերության ստասարկման կենտրոններից եւ առցանց խանութից:

«Honor 10» սմարթֆոնն ունի արհեստական բանականությանը օժտված 24 ՄՊ լուծաչափով լուսա- եւ տեսախցիկ, անժրանակ էկրան, դեմֆի ճանաչմամբ աղագրված հնարավորություն եւ շատ ավելին:

Սմարթֆոնի գինը 224 900 դրամ է:

Սարբեր կարելի է գնել թե՛ կանխիկ եւ թե՛ աղադիկ եղանակով:

Մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» դորտալի միջոցով, կամ այցելել մեր ստասարկման կենտրոններից որեւէ մեկը: Մեր նորություններին մեծաղբես ծանոթ լինելու համար միացե՛ք մեզ Ֆեյսբուքում՝ <https://www.facebook.com/MTSArmenia/>

ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ից սմարթֆոնն գնողը դարձավ նաեւ խաղարկված՝ «Kia Rio X-line» մակնիշի ավտոմեքենայի սեփականատեր

ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ը շարունակում է հաճելի անակնկալներ մատուցել հասարակությանը: Հերթականը եղել է «Kia Rio X-line» մակնիշի ավտոմեքենայի խաղարկությունը, որի ամբողջ ընթացքը, ուղիղ հեռարձակման ռեժիմով, մայիսի 24-ին ցուցադրվել է ընկերության ֆեյսբուքային դաստնական էջում:

<https://www.facebook.com/MTSArmenia/videos/1744240062303848/>

Շահավետ թայմաններով սմարթֆոն գնած ֆաղափացիներից մեկը՝ Վահե Գրիգորյանը, դարձել է նաեւ «Kia Rio X-line» մակնիշի ավտոմեքենայի սեփականատեր: ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնտեն Ռալֆ Յիրիկյանը ընկերության գլխամասային մասնաճեղմում նրան է հանճնել ավտոմեքենայի բանալիները:

«Ավտոմեքենայի խաղարկության հնարավորությունը չէր սահմանափակվել միայն մեր բաժանորդների շրջանում: Այն գործում էր կոնկրետ ժամանակահատվածում մեր ստասարկման կենտրոններից սմարթֆոն գնած ցանկացած գնորդի նկատմամբ: Կարող ենք արձանագրել, որ անակնկալը հաջողվել է. հարմարավետ թայմաններով զնված հեռախոսը միակ ձեռքբերումը չի եղել: Ընտրվածներն ենք ավտոմեքենայի սեփականատեր դարձած համախոսողի՝ մարթեղով միայն հաճելի զանգեր», - ասել է ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնտեն **Ռալֆ Յիրիկյանը**:

Հիշեցնենք, որ գարնանային տնտեսի կադակցությամբ, մարտի 7-ից ադրիլի 8-ն ընկած ժամանակահատվածում, ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ը կազմակերպել

էր 39 900 դրամ եւ ավելի արժողությամբ սմարթֆոնների վաճառք եւ հայտարարել դրան հաջողող անակնկալի՝ ավտոմեքենայի խաղարկության մասին: Ընկերության ստասարկման կենտրոններից սմարթֆոն գնած ֆաղափացիները նախաղբես տեղեկացվել են խաղարկության անցկացման կարգի եւ կանոնների մասին: Ըստ այդմ, խաղարկության են մասնակցել ոչ թե ֆաղափացիները, այլ այն սմարթֆոնների IMEI (նույնականացման) կոդերը, որոնք նախաճեղած ժամեկտեղում գնվել են ՎիվաՍԵԼ-ՄՍՍ-ի ստասարկման բոլոր կենտրոններից՝ աղադիկ կամ կանխիկ եղանակով: Խաղարկությունը կազմակերպվել է ծրագրային աղադիկմամբ: Հաղթող՝ 356389081758754 IMEI կոդն ընտրվել է դասահանականության սկզբունքով:

Խաղարկված ավտոմեքենայի մասին ծանուցման եւ այն ֆաղափացուն հանճնելու գործընթացն իրականացվել է նախաղբես հայտարարված եւ հրադարակայնացված կանոններով: Ավտոմեքենայի սեփականատեր դառնալու լուրը ֆաղափացուն է հայտնվել հեռախոսազանգով:

«ԱԶԳ» ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
 Հրասարկութեան ԻԵ Տարի
 Հիմնադիր եւ հրասարկիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՄՊԸ
 Երեւան 0010, Համարաթեսութեան 47
 e-mail: azg@azg.am, azgdaily@gmail.com
www.azg.am

Գլխատեր խմբագիր
 ՅԱՎԻԿԱ ԱԻԵՏԻՅԱՆ ԻԵ ԻԵ. 060 271117
 Հաւաքախոսութիւն (զովազդ) ԻԵ. 582960,
 060 271112
 Լրագրողների սեյնեակ ԻԵ. 060 271118
 Համակարգչ. ծառայութիւն ԻԵ. 060 271115
Շուրթեայ լրատաւ ծառայութիւն
 ԻԵ. 060 271114, 010 529353
 Համակարգչային ծառայութիւն՝ «ԱԶԳ» թերթի
 «AZG» Weekly
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Ազգայնականություն

Թիվ 24(384)
22 Հունիս
2018

Նաիր ՅԱՆ

Մեր թատրոններում անառողջ մթնոլորտ է գլխից կա ու կա Հիտեր 1990-ականները. սունդուկյանցիներն ի՞նչ դրեցին խորեն Աբրահամյանի գլխին՝ բառացիորեն անառաջամի սյունին զամելով նրան Յուդ ու մե՞ր է քան զեղարվեստական ղեկավարի աթոռին. մարդ չի հասկանում Ինչո՞ւ է այդքան զայրակալիչ ու ցանկալի այդ աթոռը Վերջին 20 տարում չի եղել մի դեմք, որ որևէ թատրոնի զեղարվեստական ղեկավարի նշանակումը հակամարտությամբ ու-

ղինաստիա՞ է հաստատվում թատրոնում, ինչո՞ւ դեմք է այդ դասերը ժառանգաբար անցնի հորից զավակին Բայց դե բողոքներն ու դժգոհությունները միտք չէ, որ բարձրաձայն են հնչեցվել. մեջքեղում գեղարվեստական ղեկավար նշանակող գլխավոր դերակատարի՝ նախկին նախագահի սիկին Ռիսա Սարգսյանի անբեկանելի ու չփնտրելի որոշումն է եղել Ռուսական թատրոնի դերասան **Ռոբերտ Հակոբյանը** լուսանում է. «Թեև թատրոնում լուսանում էին դժգոհ այդ որոշումից, բայց բոլորն էլ գիտեին, որ Ռիսա Սարգսյանն է Նորա Գրիգորյանի «դաբրոն»

սում Փաստորեն, հոր կուրսը ժառանգաբար անցավ դստերը, հիմա էլ թատրոնն է ուզում իրենով անել».- այսպես ներկայացրեց Ռոբերտ Հակոբյանը Նորա Գրիգորյանը խուսափում է հարցազրույցներից ու մեկնաբանություններից Բայց որ թատրոնում հակառակ բանակների էին բաժանված ու մի քանի ամիս է, ինչ անառողջ ու լարված մթնոլորտ է սիրում, փաստ է 7-8 ամիս է, ոչ ոք չգիտե՞ այդ թատրոնն առաջատար գեղարվեստական ղեկավար ունենալու է, թե՞ ոչ Իսկ եթե վերջում դարձվի, որ այս հակամարտությունն իզուր էր. թատրոնն ու-

Հայրենիքին միշտ հնարավոր է օգնել, եւ ամեն բանում

2012թ. ամերիկաբնակ **Հայկ Սվաճյանը** նախաձեռնեց ու կյանքի կոչեց մի ծրագիր, որի բուն նպատակը բարեգործությունն էր, ավելի կոնկրետ՝ 1988-ի երկրաշարժից տուժածներն ու Հայաստանի Հանրապետության գինված ուժերը:

Հայկը անվստահության տեսիլներից ինժեներ է, ասվածաբան, բանաստեղծ ու թարգմանիչ: Առաջնորդվելով լավ է փչ, բայց՝ առկա, քան՝ հավանական, բայց՝ ոչ առկա կարգախոսով, նա այս տարիների ընթացքում կարողացել է հրատարակել 12 ամուն գիրք, որոնց ողջ հասույթը ծառայել է բարեգործությանը՝ վերը նշված թիրախների վրա: Գրքերը լույս են տեսել «Մասեան օրես» մասենաճարով: Ինժեներ գրույցում Հայկը նշեց, որ դժվար է եղել նախ՝ տղազրելը, հետո՝ իրացնելն ու հարակից խնդիրները, բայց հոյակապությամբ նշեց, որ իր գաղափարակից-համախոհները նրան շատ են օգնել այդ հարցերում: Նա բոլորից առանձնացրեց մասենաճարի՝ Հայաստանում ոչ դաստիարակական ներկայացուցիչ **Արծվի Բախչինյանին**, գրքերի ձեռագրող **Նվարե Երկանյանին**, գրքերի ղեկավարող **Հայկ Համբարձումին**:

Թվում է՝ վեց տարվա ընթացքում տասներկու գիրքն այնքան էլ շատ չէ, բայց միայն թարգմանված գրքերի ցանկն արդեն ցույց է թյուր կարծիքն ու խոսում այն մասին, որ աշխատանք է տարվել, այն էլ՝ բավականին մեծ, եւ՝ հենց այնպես ոչինչ չի արվել:

Լեոնիդ Անդրեև - «Հուդա Իսկարիովսացին» (վիոլակ), ռուս. թարգմ. **Ներսես Աթաբեկյանը**, 2017:

Սոմերտե Սոնն, «Վերելում առանձնասանը» (վիոլակ), անգլերենից թարգմանեց **Անահիտ Բաբայան-Չեթունցյանը**, 2017:

Շառլ Բոլլեր, «Զարի ծաղիկներ» (բանաստեղծություններ), ֆրանս. թարգմ. **Հենրիկ Բախչինյանը**, 2018:

Պատմվածքներ նկարիչների մասին (Բասիան-Լըդաժ եւ Սարի Բազկիրցե), Հերման Հեսսե, Զիլեգզորի վերջին ամառը, Ալբեր Բանյու, Ժոնաս կամ Արվեստագետն աշխատելիս: Ֆրանս. եւ գերման. թարգմ. **Ալոն Ալեքսանյանը**, 2018:

Սիմա Բերբերովա - «Նվազակցուհին» (վիոլակ), ռուս. թարգմ. **Հեղինե Սուրադյանը**, 2015:

Ահա, միայն այսօր բավարար է՝ հասկանալու համար, որ գրքերը հենց այնպես չեն ընթանում, նույնիսկ թարգմանիչների անունները հուշում են, որ ոչինչ հենց այնպես չի արված:

Հայկը շատուհանակում է իր ակտիվ գործունեությունն այս աստիճանում եւ ակնկալում հայրենակիցների աջակցությունը, այն է՝ գրքերի տպառույթն ու դրոշմագանդումը: Արծի Բախչինյանն իր հերթին ասաց, որ Հայկն ակցիա է կազմակերպում՝ Գյումրու մի շատ կարիքավոր ընտանիք օգնելու համար. ակտիվ համագործակցության մեջ է «Օգնիր գինվորին» հիմնադրամի հետ:

«Մասեան օրես» մասենաճարով հրատարակված գրքերը վաճառվում են Երեւանի՝ Բուկինիս, Նոյյան տաղան, Զանգակ, Հայ գիրք եւ այլ գրախանութներում, ցուցադրվում են նաեւ «Սարգիս Մուրադյան» ղեկավարությամբ (Իսահակյան 38):

Գ. ԳՅՈՒՆՈՒՅԱՆ
«Մասեան օրես» կայքէջը՝ www.matianpress.com

Լեսլի Այվազյանի

«100 ամրիլներ» պիեսը

Լուս Անջելեսի Օստրոպոլոպի Բոգ Մաշին (Rogue Machine) թատրոնում հունիսի 9-ից մինչև հուլիսի 16-ը շաբաթ, կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին ներկայացվելու է մրցանակակիր դրամատուրգ **Լեսլի Այվազյանի «100 ամրիլներ»** պիեսը, որը ղեկավարում է ձայնաթանկությունը ժյուստիլ խելագնորությանն ու հետաքննչական է նվիրված:

Ձոն Սայթյանը մեր ժամանակների Դոն Կիխոտն է: Ինճն ու ընճանիքը երկրորդ սերնդի հայեր են, որոնց ծնողները մազադուրծ փրկվել են ցեղասպանությունից: Ձոնը հավասարապես է, որ իրեն սանջող մի անձնավորություն անընդհատ հետադարձում է իրեն: «Թեմամին» իրական է, թե՞ դարձադրամ մանկական հիշողությունների արդյունք:

«Ձգում էի, որ դարձավոր են ինչ-որ ձեռք անդրադառնալ Հայոց ցեղասպանության հարյուրամյակին: Սա բոլոր հայերի ղեկավարությունն է, որ սերնդե-սերունդ է փոխանցվում արքայադուրծ աշխարհում: Դա որոշ առումով հայուցիմացիայի է մասամբ երազանքների այն աշխարհն է, որը լեցնելի չի կարելի», ղեկավար մասին ասել է հեղինակը՝ Լեսլի Այվազյանը: Նա հեղինակն է 8 ամբողջական եւ 7 մեկ արարանցով պիեսների, որոնց մեծ մասը մրցանակների են արժանացել: Նրա «Յուրաքանչյուր երեք րոպե» կարճամետրաժ ֆիլմը նույնպես մրցանակ է ստացել:

Նոր ղեկավար մեղաբանված են ինճը՝ հեղինակը (Բեատրիս Սայթյանի դերով), Ռոբերտուն Դիմը (Դոկա. Անդրե), Ձոն Պերին Ֆլինը (Ձոն Սայթյան), Զանգե Սոնգը (բուժուհի) եւ Ռեյնը Սորսան (Առլեն Սայթյան):

Ղնճրովի-նշանակովի

ղեկավար չլինի Ու վերջին 20 տարում չի եղել մի դեմք, երբ այդ նշանակումը վերելներից միջանկյալն ու հրահանգված չլինի ՊՈԱԿ-ների մասին օրենքի համաձայն՝ թատրոնի սնուցումն է նշանակում գեղարվեստական ղեկավարին Զանի որ մե՞նք չունենք թատրոնի մասին օրենք, ուստի թատրոնների կառավարման համակարգն այնպիսին է, ինչպիսին ՊՈԱԿ-ների կառավարման համակարգն է. սնուցումն ունի լիազորություն եւ իրավունք՝ աշխատողներ ընդունելու եւ գործից ազատելու Գեղարվեստական ղեկավարն էլ, ըստ այդ օրենքի՝ շարժառիտ աշխատող է ու նրան աշխատանքի է ընդունում եւ աշխատանքից ազատում թատրոնի, այսինքն՝ ՊՈԱԿ-ի սնուցումը Իսկ սնուցումներն ընթանում են մրցույթային կարգով. դա էլ է օրենք Բայց բոլորը գիտեն, թե ՊՈԱԿ-ների սնուցումներն իրականում այդ ինչ մրցույթով են ընթանում, ու բոլորը գիտեն, թե սնուցումներն էլ այդ ինչպես են նշանակում գեղարվեստական ղեկավարներին

սվել էս գիտեն, որ անձնակազմի 80 տոկոսը դեմ է Նորայի թեկնածությանը Նա ներկայացումներ է բեմադրել՝ մեկը մյուսից անորակ ու վաճը Եթե նա դեմ է լինի թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարը, ուրեմն ամեն ինչ ավարտված է Նորա Գրիգորյանը վերջնականապես կկործանի Սամիսլավսկու թատրոնը»

Անտառային կերպով երկրում փոխադրված իրավիճակը փոխվեց, եւ Ռիսա Սարգսյանը չկարողացավ իր դե ֆակտո նշանակումն անել, որդեսգի թատրոնի սնուցում Ֆրեդ Դավթյանն էլ դե յուրե այն հաստատվեց Այդ ընթացքում մեկուկուսուկու նախարար **Արմեն Ամիրջանը** մի առիթով հայտնել էր, որ Սամիսլավսկու անվան ռուսական թատրոնը գեղարվեստական ղեկավար չի ունենալու Բայց թատրոնում կրկին արդեն բորբոքվել էին, բացի Նորա Գրիգորյանից, գեղարվեստական ղեկավարի թեկնածությունն էր առաջադրել նաեւ Ռոբերտ Հակոբյանը «Ես իմ թեկնածությունն առաջադրել եմ՝ ընդդեմ Նորա Գրիգորյանի Հավասարեցի, ես իմ գործն ունեմ՝ փառասուններ, հյուրախաղեր. աշխատանքի, զբաղվածության ղեկավար բացարձակ չունեմ, գիտեն, որ անցավ գլուխս ցավի սակ են դնելու, բայց դատարանն են մտնել այդ բեռի սակ, միայն թե թատրոնը ղեկավարական մեկի ձեռքը չընկնի Հետո ինչ, որ Նորա Գրիգորյանն Ալեքսանդր Գրիգորյանի դուստրն է, դեմ է անդամայն հոր գործն ի՞նճը շարունակի. ոչ փորձ ունի, ոչ տաղան ու շնորհի Հոր մահից հետո չգիտես ինչպես ու ինչու նա սկսեց դասավանդել ինճիսու-

նենալու է սնուցումն էլ վերջ, եւ յուրաքանչյուր ձեռքար կարող է ներկայացում բեմադրել այնքան Նախադեմը կա. երբ Հասմիկ Պողոսյանը Վահե Շահվերդյանին հանեց Սունդուկյանի անվան թատրոնից, սունդուկյանցիները երկար ժամանակ գեղարվեստական ղեկավար չունեին Ու քանի որ նման հարցերը մինչև էին հիմա լուծվել են առնվազն մեկուկուսուկու նախարարի, առավելագույնը՝ հանրապետության նախագահի ու նրա սիկնոզ կամով ու միջամտությամբ, ռուսական թատրոնում գեղարվեստական ղեկավարի դասերն շուրջը հակամարտությունը շարունակվում է ինտերգայի կանոններով Սոցիալում են. սոցիալում են վերելների հրահանգին Իսկ վերելների հրահանգն ուսացած, բայց սրվեց

Մամուլում շրջանառվող աղմուկին ի ղեկավարան՝ նախարար **Լիլիթ Մակունցը** զանգահարել է ռուսական թատրոնի սնուցում Ֆրեդ Դավթյանին՝ տասնորյա ժամկետում ընթել գեղարվեստական ղեկավար եւ խնդիրը թատրոնի քաղաքացիական ղեկավարի հանգուցալուծել Ի դեմք, թատրոնից նախարարին խնդրել էին հանդիմել իրենց հետ, առերես մնալու էլ բոլոր հարցերը, բողոքները, դժգոհությունը Բայց Լիլիթ Մակունցը բոլոր հարցերը լուծել է զանգով Ու չնայած ըստ օրենքի՝ թատրոնի սնուցումը դեմ է նշանակել գեղարվեստական ղեկավարին, այսինքն՝ դա նշանակովի դասերն է, ոչ թե ընթանովի, այնուամենայնիվ, նախարարը հրահանգել է գեղարվեստական ղեկավարին ընթել

Տիգրան ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Թատերագետ

Թատերագիտության հասցեին արբեր առիթներով հնչող դասիվոյան մեղադրանքները նորածանոթ երեւոյթ չեն: Բայց վստահաբար ոլորտի անկենդանութեան վերաբերյալ անհերքելի կարծիք կստեղծվի, եթե վերջերս միջազգային թատերական կառույցի կողմից հայաստանյան ներկայացման գերագնահատումը մասնագիտական լուրջ արժանանա: Եվ այս թատերախոսականի նշանակությունը անմեղա էլ Հոլիվուդյան Թումանյանի անվան Տիկնիկային թատրոնի նորահայտ երկրորդ փոքր բեմում ստեղծված այդ բեմադրության այսօրու ասած հաջողության վրա սովոր գցելը չէ: Այլ սթափ վերլուծությամբ ներկայացման բեմադրական խնդիրների թնջումը սնտեզ է, որ դրսեկների սուբյեկտիվ գնահատանքը թատերախմբին զուլիսգործի իմնախարհը հոյսերով չսնի: Ուրեմն մենք բեմադրական թերացումների դասառաջանման օրինակները ըստ ամենայնի, որոշուցի թատերական ֆունկցիայի նույնպես ստեղծողի արտադրանքներին առարկելու բարոյական իրավունքն արդարացիորեն վասակենք: Առաջնահերթ, հարկ է նշել, որ Թումանյանի «Ես եմ Ֆոյերբախը» դիտարկումը վրա Տաթև Մելիքյանի հեղինակած «Я здесь» ներկայացումը բեմադրաբեմադրական դերակրում է:

Պատմությունը՝ սարսեսակ երկու Փոքր մարդկանց իմնախարհում՝ ներթափանցական կոմպոզիցիայի միջավայրում: «Այստեղ՝ ԵՍ եմ» կարգավիճակային հակամարտության հունցած «Ես այստեղ եմ» սխրագլուխ դրություններում նրանք իրենց անձը կարելու ուրեմն առիթ ձեռնից բաց չեն թողնում: Անգամ եթե դա դեմ է փոխազդան գնով լինի: Ամենից ոչ ոքին միջոցով, որովհետև չափազանց հեծ է զոգոյան Պոպրիչինին ցեղակից Պարոն Ֆոյերբախի նման խեղճուկրակին իր ՏԵՂԵԳՈՅ ցույց սալը: Դրական կերպարի նմանափոխ մեծումով դրամատուրգի մեծարարությունը հայացման են ուրվագծվում: Մոլորակներ, որոնց հուզականային հայտնաբերումը դերասանի հեծ բեմադրական աշխատանքում, ցավալիորեն, իմնադասկերային արագույնում է միայն սովորագծում:

Մանրամասնում: Արամ Կարախանյանին, ինչ խոսք, հաջողվել է «Տվեք ինձ լույս, ես եմ՝ կոչումը թատերական աշխարհը» ժեստի չսացված դերասանի մասնագիտական դժբախտությունը էմոցիոնալ ներազդեցիկ խաղողանակով ներկայացնել: Դրության դրամատիզմը սրելու համար չզնալ հոգեբանական մասուրալիզմի բռնախաղային հեծերով: Որոշակիորեն հավասարիմ մնալով հեղինակի շեմադրային ցուցումներին՝ խաբուսիկ թատերային թեթևության կիսանյարդային արժանաբեմում ու խոսվածով ողբերգականակերգական ներաստենիկի դերաստակին մոտենալ:

Արդյունում, իմնադաստանական սեթեթեմանով բողաղացված թափանցիկ դիմակի հետեւից նմարվում է Փոքր մարդու ծիծաղելիության ասիճան մեծ դրաման, որն, իմնաբերաբար, հարաբերվում է խղճի հեծ: Ի կասար ածում թատերադեսի կարեւոր՝ հաղորդակցական մակարդակի գործառույթը: Այդուհանդերձ, որքան էլ որ կերպարային հավաստիության փաստն ուրախացնող է, գրանցած արդյունը կոճվարանամ ամբողջադեմ ռեժիսորի բեմադրական հմտություններին վերագրել: Այն դասառաջող, որ կերպարի էմոցիոնալ նկարագրի հիմքն հանդիսացող կենսական մյուսը զգայական փորձառության ժեստակրու-

մից դերակասարի համար ճանաչելի է: Արամ Կարախանյանն իմն էլ ժեստակրու ժամանակ մասնագիտական անդրադարձում է դասադասված եղել: Անկասկած, ավելի քան հասակ է զգալով հասկացել առաջադրվող հանգամանքներից սերող կերպարային վարձաները: Ինչն էլ առթու է ենթադրել, որ իմնադասառաջումն չէ, բայց ենթագիտակցական իմնախաղի ցերեքն անուշուշ առկա կլինեն նրա արտահայտչաձևերում: Նույնիսկ՝ դերասանի կամփին հակառակ լինելու դարագայում:

Կարելի է ասել՝ գործի կեսն արված էր եւ դերի սնային աշխատանքը ստիպված չէն եղել զրոյական կեցից սկսել: Ենթադասողության իսկությունն առավել հավասրնծա է դարձնում Երիսասարդական թատերական միջազգային ֆորումի ցուցանակներում անցկացվող էսյուդային-մանրադասումային-էսիզային-լաբորատոր աշխատանքների արտադրանքը: Նույն Տաթև Մելիքյանի բեմադրափորձում սվալ դերասանը չէր փայլում իր արտահայտչական գրավչությամբ՝ ձայ-

նաբեմական հնչողությամբ լսել: Ինչու էր օրինակ՝ ներկայացման ընթացքում կնոջ կերպարի մասնակառույցումն էր իրագործվում:

Ներկայացված փոխադրաբերական ծայրահեղ իմնությունը, եթե անգամ խոլերիկի եւ մելանխոլիկի խառնվածֆային հակադրության վրա կառուցվող բարոյահոգեբանական վակուումն է գոյավորում, ադա այն իր կլանիչ կործանարար ներուժը դեմ է կերպարի էմոցիոնալ մակարդակում եւ ոչ թե դերակասարի «բեմադրական վերաբերմունքում» զգայելի դարձնի: Այլադեմ, երկարատեղ զգացմունքային ադաշխայով հանդիսաստեղի ժեստակրական զգայարանները թմրեցնելով՝ ի վերջո, նրան կձանձրացնի: Այս է իմնական դասառաջող, որ փոքրիկատե սացված սույն ներկայացումը, մեկ անգամ ժեստակրուց հեծ, իմնական՝ էսթետիկական հաճույքի կանխավայելումից դրված, չես ցանկանում կրկին դիտել: Մասնագիտական ինչ-ինչ հանգամանքներից ելնելով, եթե ստիպված ես երկրորդ, նույնիսկ՝ երրորդ

ում՝ մեծամեծերն են: Չուս մակարդակառանական դիսանկլոնից՝ դիրքի ձեւաբովանդակային մեր ընկալումն է այդդիտարկ: Աղոթքներում վեհամեծության կասարելափոք բարձրային դիմելիս՝ ուրեմն մեկը դեմի ներքե չի ուղղում հայացքն ու իրար միացված ձեռքերը, բոլորն էլ ակամայից դեմի վեր են մղվում:

Եվ բնավ էլ դասառաջող չէ, որ Միֆայել Վաթինյանը, Տիկնիկային թատրոնի նույն խցիկային սարածումն առավել փորձառու ռեժիսոր Սամսոն Մուկիսյանի բեմադրած «Ով է վախենում Վիրջինիա Վուլֆից» ներկայացման մեջ եւս Փոքր մարդու խաղալիս, չէր առաջացնում իր ֆիզիկական ներկայության չարդարացվածության զգացողությունը: Այստեղ, ի սարբերություն «Я здесь» ներկայացման, կրկնակալայինի վրեժով լցված կերպարին հետեւելու համար վերեւից դեմի ներքե դիտակենս ադա-հովող դիրքում էր հանդիսաստեղ: Չէ՞ որ ներքեում զսնվող ժեստակրիկ վերեւից հետեւելիս էլ, այն իրականում եղածից ավելի փոքրվում է թվում: Չմոռանամ

Վաղապահ աստեղային ժամի այսրոպեականությունը

նեւանգի համոզականությամբ զիջելով աղջկա դերակասար Մարիկա Դովաթեկյանին: Հետեւաբար, եթե հոգեթեստիկական խորամանկության մեղադրանք դեմ է չենք բեմադրիչին, բայց եւ նկատի ունենալով դերասանի երբեմնի մասնագիտական դարադրողը, վերջինիս անկեղծորեն կարեւորաբեմ, որ հանկարծ ու մեկ կերպարի դերասանության վստահ առջեւ չկանգնի: Ինչեւիցե, սա տիկնիկային թատրոնի դերասանուհու բեմադրական մեծ կարողությունների կասկածելիության փոքրագույն հարուցիչն է:

Կա առավել ակնառու թերացում, որն անգամ դերակասարի փոխարինման դարագայումն չեզակեց, որովհետեւ խնդիր ներքին ու արտաքին ձեւերի առանձնահատկությունների համադրելիությունը չզիսակցելու մեջ է: Այդ թվում նաեւ՝ հեղինակային ժեստի հանդեպ դասախաղության վրա թեւ իմնախաղ: Հասկանալով՝ դրամատուրգի որոշ ժեստերից հրաժարվելու համարձակություն ունենալիս՝ դարագայումն եւ դարագայումն ստեղծագործության հետաքրքրականության նշանակող: Ավաղ, ժեստի ունեցավ հակառակ գործընթացը: Թե՛ Սամվել Թադեւոսյանի եւ թե՛ Միֆայել Վաթինյանի դերակասարումների դարագայումն դարագայումն բացակայում է միջկերպարային թեկուզեւ անուղղակի կառուցում: Նրանց կերպարն ասիստենցի ոչ այնպես բեմական, որքան բուսաֆորիական դարագայումն ներկայությունը մեծ ցանկության դեմքում անգամ որոշեւ հեծանական արհամարհանքից եկող միտումնաւոր դասիվոյան չի ընկալվում: Ակամայից ուղղակի ցանկություն է առաջանում, վերջինի երբեմնակի ձայնառաւկունները ու կարճառոտ խոսքերը լուր ար-

գոռոզանիս ֆաղեմիների ամենից բնորոշ հատկությունը սոցիալական ՓՈՔՐ հնարավորությունների շեր անձանց ՎԵՐՎԻՑ մայելն է: Գրական հեծումն էլ բեմական եկվորի խոսքում նմարվում է դիրքային այդօրինակ ընկալումը: Բնականաբար, վերոհիշյալ դիրքավորումների հասկանալի խաղարկման բացակայությունը կխոչընդոտի կերպարավորման լիարժեքությանը: Տրամաբանորեն կփորձեն նաեւ հակադարձել, թե այդ դեմքում ինչու է սացվում, որ Փոքր մարդու ավելի ընդգծում հատկություններով օժտված Արամ Կարախանյանի կերպարն օրգանական է վերոնշյալ սիրույթում: Չի դարագայումն գեղարվեստական ձեւի ձեւող հակասականությունը:

Անուշու, այդ դերակասարն էլ կուրենար համանման խնդիրներ, եթե չլինեւ վերջինիս խոսքի ադաշխ օգտակար թերությունը: Նրա ոչ մեծ բեմանից դուրս եկող բառերի որոշ սառեւ կարծես՝ կցվում-կորչում են, եւ լսելիս տղալորությունն այնդիտարկն է, ասես հնչումաշարերը թեւ անկյան սակ սրվող մասիսի ծայրից թռչող ՄԱՆՐԱՍԱՇԵՂՆԵՐ լինեն: Ակուսիկ իրողությունը որոշեւ լսողական միմիալիսիկա չենք հանդգնի որակել, բայց հնչողական փոքրության էֆեկտի մասին լսել էլ չենք կարող: Նկարագրված, ամխոս, հանդիսաստեղ զգայական դասառաջող որոշակիորեն փոխհատուցում է սարածական մթնոլորտի խոչընդոտմանը:

Ինչեւէ, մնում է հույս հայտնել, որ արված դիտարկումներն ու նկատառումները հետագա բեմադրական ֆայելում Տաթև Մելիքյանի համար իրեւ նկատի ունենալի հանգամանք կծառայեն: Ընթացված թեմայի գաղափարախոսական բացվածի ժամառաձային ծալքերի հոգեզգացական ու մտազգացական նրբությունների նրբախոս համակցմանը կնոյաստեն: Հակառակ դեմքում՝ նույնորակ գործելառով մորից ի հայտ կգան նմանօրինակ խոսանքներ: Մրցանակին ու ֆաղափարության անհաճվածորակարաններին հաջողաբար վաղորդային ոչ մի տեղ չես փախչի անլուրի իրականությունից առ այն, որ այդ ամենից, ոչ արածիդ դասառաջողություններն են նվազել, ոչ էլ՝ գեղարվեստական կոչումն է ավելացել:

Տղազրկում է կրճատումներով: Ամբողջական արբերակը կարող էր ընթերցել azg.am կայքի մակարդակային հավելվածում:

Արձաձեռնում

Չերքեզահայերի շառավիղը

Հարցազրույց որոճետուր ԱԼԵՔՍԻՍ Տ. ԲԵԼԼԻ հետ

Տարիներ շարունակ հեռավորվելով ակամավոր ֆրանսիական հայազգի գրող Անրի Թրուայանի կյանքում...

Այո, բայց ես երբեք չեմ հանդիմել նրան: Երբ ես ծնվել եմ, մայրս ինձ մկրտել է հայկական եկեղեցում...

Ալեքս և Տասյանա Բել ամուսինները

Երկրի ու մշակույթի մասին, այդպես էլ երբեք չայցելեց Ռուսաստան, որդեսգի չաղարհի այդ երկրի՝ իր ունեցած մտադասերը:

Յուրաքանչյուր սկզբին Բելը գույքը երկրորդ անգամ այցելեց Հայաստան: Ալեքսի հետ իմ գրույցը նրա նախնիների է...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Իմ ընդամենը մեկ լուրջ կարգ, որն աղջիկների համար էր ծառայում, այնպես որ երբ մայրս ուզում էր երեկոյան ինձ լողացնել...

Օլգա Ալյանովան Հոլիվուդի լեգենդ Օդրի Չեփերի բալետի ուսուցչուհին էր: Արդյո՞ք նա երբեք զրոյացել է նրա մասին:

Մասաչուսեթսում ուսանելու ժամանակս արդեն եմ ճանաչելու հանրակացարանում, ունեիմ ռուսերենի դասախոս՝ Դեյվիդ Փրոյմաթերը...

Ալեքս, բարի եկավ Հայաստան: Թեև Միացյալ Նահանգների որոշ գիտական քննարկներում դուք ճանաչված գիտնական եք...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Իմ հայկական արմատների մասին ես գիտեմ մոտ 19-րդ դարի կեսերից: Նրա ծնողները սերել են դարեւ շարունակ Կովկասյան լեռներում...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

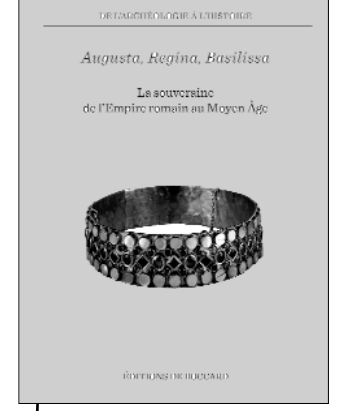
Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Այսպիսով, մենք կարող ենք ասել, որ դուք ունեք կովկասյան արմատներ: Ինչպե՞ս են դրանք անդրադարձել ձեր անձի վրա:

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Չեմ հիշում, որ մայրս որեւէ բան էր ասում Օդրի Չեփերը մասին, բայց հիշում եմ իր նշանակությունը...

Հայոց թագուհիները Ֆրանսերեն ժողովածուում

Ֆրանսիական «Դե Բուկար» հրատարակչությունը «Հնագիտությունից ժամանակակից» մասնաշաղկապում...

Մասնաշաղկապի մրակցիկ դրոշմի գիտաբանական հիմունքները...

